Ч. 16 (15.107). Львів, середа 25. січня 1939. Upłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ВИДАННЯ: А. Б.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛА“ В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Тільки одна листа кандидатів.

УПС подає із Відня, що в Карпатській Україні зголошено тільки одну листу, а саме зголосила її одинока політична організація, яка існує на терені Карпатської України, Українська Народня Рада.

НЕ РОЗВЯЗАННЯ ПАРТІЙ, ЛИШ ЗАБОРОНА ЇХ ДІЯЛЬНОСТИ.

КУП подає, що карпатоукраїнська влада заборонила діяльність усіх розвязаних уже партій на терені Карпатської України.

Тому теж інформації польської преси про розвязання партій в Карпатській Україні невірні, бо розвязання тих партій було одним із перших діл карпатоукраїнської влади ще при кінці жовтня минулого року. Ясно, що тепер перед виборами до першого карпатоукраїнського сойму, деякі недобитки давніх русофілів були би намагалися пекти свою печеню. Тому теж карпатоукраїнська влада своїм розпорядком остаточно зліквідувала старий боляк на здоровому орґанізмі Карпатської України.

МАНІФЕСТАЦІЇ УНР ВІДБУЛИСЯ В ЦІЛІЙ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

КУП. Маніфестації з приводу двацятьліття роковин проголошення Першої Української Народньої Ради в Хусті та одночасно маніфестації за одною виборчою листою УНР відбулися минулої неділі в цілій Карпатській Україні, по всіх селах та містечках. У маніфестаціях, які відбувалися в найкращому ладі, брали теж скрізь участь місцеві організації Національної Оборони „Карпатська Січ“. Сам Хуст потопав у повені жовто-блакитних прапорів.

Маніфестації починалися скрізь святочним богослуженням, відтак відбувалися збори, підчас яких промовляли місцеві українські діячі та представники УНР і Січей.

Заява мін. Бека про Карп. Україну.

На вчорашньому засіданні сойму у Варшаві маршал повідомив сойм, що прийшли відповіди на інтерпеляції деяких послів, між іншим відповідь мін. Бека на інтерпеляцію посла Дудзінського у справі спільної польсько-мадярської границі та подій у Карпатській Україні. Міністр закордонних справ полк. Бек дав таку відповідь:

Польському урядові відомі змагання мадярської влади відзискати Підкарпатську Русь та осягнути таким чином спільну польсько-мадярську границю. Як довго мадярський уряд буде **висувати свої домагання активно, може завжди числитися з прихильним становищем польського уряду в цій справі. Польський уряд в теперішньому стані справ не зголошує ніяких територіяльних претенсій до Чехословаччини. Польський уряд обсервує розвиток подій на полудневому склоні Карпат і — якби витворена там ситуація мала в чомунебудь загрожувати польським інтересам — вжиє відповідних заходів, щоб таку загрозу усунути.**

——o——

Як виглядала розмова між прем. Волошином та ґен. Прхалою?

УПС подає з Відня, що після приїзду ґен. Прхали, відбулася в Хусті півторагодинна розмова між премієром о. д-ром А. Волошином і мін. Реваєм та ґен. Прхалою. Ґен. Прхала заявив, що він був переконаний, що його номінація була згідна з волею карпатоукраїнського уряду та що вона прийшла за порозумінням із премієром Волошином. Він сам бачить, що в таких обставинах він не може прийняти іменування і вертається тому до Праги. Премієр Волошин заявив, що карпатоукраїнська влада може вести дальші переговори у справі іменування третього міністра Карпатської України, якщо Прага вишле свого представника до Хусту.

БЕРЛІН ДОМАГАВСЯ ВІДКЛИКАННЯ ҐЕН. ПРХАЛИ?

Польська преса подає, що справа конфлікту між карпатоукраїнським урядом та Прагою була теж темою нарад між мін. Хвальковським та мін. Рібентропом. Підчас тих розмов, як кажуть — виявилося, що Берлін обстоює становище карпатоукраїнського уряду. **Якщо ця вістка правдива — пише польська преса — то слід сподіватися димісії ґен. Прхали. Таким чином у тому конфлікті перемогла би українська думка.** Та польська преса суґерує ще, що після димісії ґен. Прхали міністром став би інший ґенерал, політично незаанґажований.

ҐЕНЕРАЛ ПРХАЛА ЗЛОЖИВ ЗВІТ ІЗ СВОЄЇ ПОЇЗДКИ ДО ХУСТУ.

ПАТ подає, що в неділю прибув до Праги ґен. Прхала, якого завізвав до повороту премієр Беран. Ґен. Прхала подав премієрові Беранові ще того самого дня звіт із своєї поїздки до Хусту, зі ситуації, яка витворилася в Карпатській Україні та з ходу розмов, що він їх перевів із премієром о. Волошином та міністром Реваєм. Ґен. Прхала візьме участь у нарадах спеціяльних міністеріяльних комісій, на яких радитимуть над справами, що торкаються Карпатської України.

БАРСЕЛЬОНА — ЗАВМЕРЛЕ МІСТО.

ПІД МУРАМИ БАРСЕЛЬОНИ.

Національні війська наближаються тепер до міста Марторель на шляху Іґвалада — Барсельона і віддалені всього на 12 км. від столиці Катальонії. Після здобуття місцевости Піко де Коль національні війська наблизилися на 4 км. до Манреси. Наступ здовж морського беега відбувається дуже швидко. На північнім відтинку націоналісти здобули місцевости Фета й Біоска.

БАРСЕЛЬОНА ПІД ГРАДОМ БОМБ.

У понеділок вранці тридцять кілька тримоторових літаків збомбардували Барсельону тричі за пів години. В неділю національні бомбовики виконали були 12 налетів. В понеділок налети національних літаків відбуваються безупину. Американські громадяни дістали доручення покинути Барсельону. По них вислано американський контрторпедовець.

ВОЄННИЙ СТАН.

Червоний уряд проклямував на цілій барсельонській території, яка ще йому залишилася, воєнний стан. Військова влада дістала окремі повновласти.

Барсельона стала справжнім воєнним обозом. Одночасно із наближенням боевої лінії до міста, замкнено всі промислові заведення та фабрики. Населення працює при будові укріплень. У понеділок появився тільки один урядовий щоденник, в якому проголошено комунікат, що уряд залишився в Барсельоні й боронити буде її доки лиш дасться.

Багато допомічних урядів та частину цивільного населення евакуовано. Каварні й ресторани зачинені.

НАРАДИ МІН. БОННЕ З АМБАСАДОРОМ БАРСЕЛЬОНСЬКОГО УРЯДУ.

Французький міністр закордонних справ Бонне прийняв в понеділок амбасадора барсельонського уряду, з яким відбув розмову у справі ситуації в Еспанії. Розмова торкалася теж справи прийняття до Франції нової хвилі еспанських утікачів.

ВОЄННИЙ СТАН У СЕРЕДУЩІЙ СМУЗІ.

Вчора на головних площах Валенсії відчитали розпорядок про заведення в цілій середущій смузі воєнного стану. Найвищу владу має тепер в тій смузі ґен. Міяха, як безпосередній представник червоного уряду. Від початку війни червона Еспанія находилася в постійному алярмовому стані, що його апробував кожного місяця парлямент. Алярмовий стан був другою стадією превенційних засобів, яка давала змогу цивільній владі задержати деяку супремацію. Воєнний стан є останньою стадією, що її передбачує конституція.

ЧЕСЬКА ПРЕСА ПРО ВІДВІДИНИ МІН. ХВАЛЬКОВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.

Чеська преса виявляє у звязку з відвідинами мін. Хвальковського в Берліні якнайбільшу стриманість та проголошує тільки урядові комунікати. Чехо-словацьке пресове бюро повідомляє з Берліна, що можна сподіватися, що темою розмов міністра Хвальковського в Берліні були деякі проблеми чехословацької внутрішньої політики, які останніми часами стали актуальні й сильно цікавлять Німеччину.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ МАЮТЬ ДОСИТЬ УЖЕ СПІВПРАЦІ З КОМУНІСТАМИ.

Як повідомляють із Гонконгу, двократний виступ б. предсідника Куомінтангу Ваечінгвея, який заявляється за стриманням дальшої війни з Японією, викликав у китайських політичних колах велике враження. Як повідомляють із Чункінгу, націоналістичний відлом Куомінтангу виявляє чимраз більший опір проти співпраці з комуністами.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток

Ч. 16 (15.107. Львів, середа 25. січня 1939. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ВИДАННЯ: А. Б.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 228-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Тільки одна листа кандидатів.

УПС подає із Відня, що в Карпатській Україні зголошено тільки одну листу, а саме зголосила її одинока політична організація, яка існує на терені Карпатської України, Українська Народня Рада.

НЕ РОЗВЯЗАННЯ ПАРТІЙ, ЛИШ ЗАБОРОНА ЇХ ДІЯЛЬНОСТИ.

КУП подає, що карпатоукраїнська влада заборонила діяльність усіх розвязаних уже партій на терені Карпатської України.

Тому теж інформації польської преси про розвязання партій в Карпатській Україні невірні, бо розвязання тих партій було одним із перших діл карпатоукраїнської влади ще при кінці жовтня минулого року. Ясно, що тепер перед виборами до першого карпатоукраїнського сойму, деякі недобитки давніх русотяпів були би намагалися пекти свою печеню. Тому теж карпатоукраїнська влада своїм розпорядком остаточно зліквідувала старий боляк на здоровому організмі Карпатської України.

МАНІФЕСТАЦІЇ УНР ВІДБУЛИСЯ В ЦІЛІЙ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

КУП. Маніфестації з приводу двацятьліття роковин проголошення Першої Української Народньої Ради в Хусті та одночасно маніфестації за одною виборчою листою УНР відбулися минулої неділі в цілій Карпатській Україні, по всіх селах та містечках. У маніфестаціях, які відбувалися в найкращому ладі, брали теж скрізь участь місцеві організації Національної Оборони „Карпатська Січ". Сам Хуст потопав у повені жовто-блакитних прапорів.

Маніфестації починалися скрізь святочним богослуженням, відтак відбувалися збори, підчас яких промовляли місцеві українські діячі та представники УНР і Січей.

Заява мін. Бека про Карп. Україну.

На вчорашньому засіданні сойму у Варшаві маршал повідомив сойм, що прийшли відповіди на інтерпеляції деяких послів, між іншим відповідь мін. Бека на інтерпеляцію посла Дудзінського у справі спільної польсько-мадярської границі та подій у Карпатській Україні. Міністр закордонних справ полк. Бек дав таку відповідь:

Польському урядові відомі змагання мадярської влади відзискати Підкарпатську Русь та осягнути таким чином спільну польсько-мадярську границю. **Як довго мадярський уряд буде висувати свої домагання активно, може завжди числитися з прихильним становищем польського уряду в цій справі. Польський уряд в теперішньому стані справ не зголошує ніяких територіяльних претенсій до Чехословаччини. Польський уряд обсервує розвиток подій на полудневому склоні Карпат і — якби витворена там ситуація мала в чомунебудь загрожувати польським інтересам — вжие відповідних заходів, щоб таку загрозу усунути.**

—o—

Як виглядала розмова між прем. Волошином та ґен. Прхалою?

УПС подає з Відня, що після приїзду ґен. Прхали, відбулася в Хусті півтораагодинна розмова між премієром о. д-ром А. Волошином і мін. Ревасм та ґен. Прхалою. Ґен. Прхала заявив, що він був переконаний, що його номінація була згідна з волею карпатоукраїнського уряду та що вона прийшла за порозумінням із премієром Волошином. Він сам бачить, що в таких обставинах він не може прийняти іменування і вертається тому до Праги. Премієр Волошин заявив, що карпатоукраїнська влада може вести дальші переговори у справі іменування третього міністра Карпатської України, якщо Прага вишле свого представника до Хусту.

БЕРЛІН ДОМАГАВСЯ ВІДКЛИКАННЯ ҐЕН. ПРХАЛИ?

Польська преса подає, що справа конфлікту між карпатоукраїнським урядом та Прагою була теж темою нарад між мін. Хвальковським та мін. Рібентропом. Підчас тих розмов, як кажуть — виявилося, що **Берлін обстоює становище карпатоукраїнського уряду. Якщо ця вістка правдива** — пише польська преса — то слід сподіватися димісії ґен. Прхали. Таким чином у тому конфлікті перемогла би українська думка. Та польська преса суґерує ще, що після димісії ґен. Прхали міністром став би інший ґенерал, політично незаанґажований.

ҐЕНЕРАЛ ПРХАЛА ЗЛОЖИВ ЗВІТ ІЗ СВОЄЇ ПОЇЗДКИ ДО ХУСТУ.

ПАТ подає, що в неділю прибув до Праги ґен. Прхала, якого завізвав до повороту премієр Беран. Ґен. Прхала подав премієрові Беранові ще того самого дня звіт із своєї поїздки до Хусту, зі ситуації, яка витворилася в Карпатській Україні та з ходу розмов, що він їх перевів із премієром о. Волошином та міністром Ревасм. Ґен. Прхала візьме участь у нарадах спеціяльних міністеріяльних комісій, на яких радитимуть над справами, що торкаються Карпатської України.

БАРСЕЛЬОНА — ЗАВМЕРЛЕ МІСТО.

ПІД МУРАМИ БАРСЕЛЬОНИ.

Національні війська наближаються тепер до міста Марторель на шляху Ігваляда — Барсельона і **віддалені всього на 12 км. від столиці Катальонії.** Після здобуття місцевости Піко де Коль національні війська наближилися на 4 км. до Манреси. Наступ здовж морського берега відбувається дуже швидко. На північнім відтинку націоналісти здобули місцевости Фера й Біоска.

БАРСЕЛЬОНА ПІД ГРАДОМ БОМБ.

У понеділок вранці тридцять кілька тримоторових літаків збомбардували Барсельону тричі за пів години. В неділю національні бомбовики виконали були 12 налетів. В понеділок налети національних літаків відбуваються безупину. Американські громадяни дістали доручення покинути Барсельону. По них вислано американський контрторпедовець.

ВОЄННИЙ СТАН.

Червоний уряд проклямував на цілій барсельонській території, яка ще йому залишилася, воєнний стан. Військова влада дістала окремі повновласти.

Барсельона стала справжнім воєнним обозом. Одночасно із наближенням боєвої лінії до міста замкнено всі промислові заведення та крамниці. Населення працює при будові укріплень. У понеділок появився тільки один урядовий щоденник, в якому проголошено комунікат, що уряд залишився в Барсельоні й боронити буде її доки лиш дасться.

Багато допоміжних урядів та частину цивільного населення евакуовано. Каварні й ресторани зачинені.

НАРАДИ МІН. БОННЕ З АМБАСАДОРОМ БАРСЕЛЬОНСЬКОГО УРЯДУ.

Французький міністр закордонних справ Бонне прийняв в понеділок амбасадора барсельонського уряду, з яким відбув розмову у справі ситуації в Еспанії. Розмова торкалася теж справи прийняття до Франції нової хвилі еспанських утікачів.

ВОЄННИЙ СТАН У СЕРЕДУЩІЙ СМУЗІ.

Вчора на головних площах Валенсії відчитали розпорядок про заведення в цілій середущій смузі воєнного стану. Найвищу владу має тепер в тій смузі ґен. Міяха, як безпосередній представник червоного уряду. Від початку війни червона Еспанія находилася в постійному алярмовому стані, що його апробував кожного місяця парлямент. Алярмовий стан був другою стадією превенційних засобів, яка давала змогу цивільній владі задержати деяку суприматію. Воєнний стан є останньою стадією, що її передбачує конституція.

ЧЕСЬКА ПРЕСА ПРО ВІДВІДИНИ МІН. ХВАЛЬКОВСЬКОГО В БЕРЛІНІ.

Чеська преса виявляє у звязку з відвідинами мін. Хвальковського в Берліні якнайбільшу стриманість та проголошує тільки урядові комунікати. Чехо-словацьке пресове бюро повідомляє з Берліна, що можна сподіватися, що темою розмов міністра Хвальковського в Берліні були деякі проблеми чехословацької внутрішньої політики, які останніми часами стали актуальні й сильно цікавлять Німеччину.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ МАЮТЬ ДОСИТЬ УЖЕ СПІВПРАЦІ З КОМУНІСТАМИ.

Як повідомляють із Гонконґу, двократний виступ б. предсідника Куомінтанґу Ваечінґвея, який заявляється за стриманням дальшої війни з Японією, викликав у китайських політичних колах велике враження. Як повідомляють із Чункінґу, націоналістичний відлом Куомінтанґу виявляє чимраз більший опір проти співпраці з комуністами.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток

ПАТ і Ст. Ґрабський.

Львів, 23. січня 1939.

Ст. Мацкевич назвав недавно інформації ПАТ-а „фризованими“. Не маємо сумніву, що він вжив цього штудерного слова тільки з уваги на пресовий декрет, без якого був би певне звернувся до скарбниці рідної словесности. З тої самої причини ширше обмірковувати характер інформацій ПАТ-а дуже трудно, тим більше, що воно вяжеться не так з питанням персонального складу редакційного апарату цієї агенції у Польщі і на закордонних станицях та політичним світоглядом тих редакторів і кореспондентів, як радше з пресовою політикою, кермованою вищими чинниками. Тільки мимоходом можна зазначити, що коли й раніш були під цим оглядом чималі застереження, — не тільки з нашої сторони, але і тих польських редакторів, які хотіли бачити у ПАТ-і доставця найбільш обективних, виправних з усякої політичної тенденції інформацій, — то справа грубо погіршала від часу останньої реорганізації таких двох апаратів державної інформації та пропаґанди, як ПАТ і Радіо. Не будемо тут казати про персонажі, бо це назвиська українському громадянству невідомі та й байдужні, зазначимо тільки, що про них багато говориться у ріжнонаціональному світі преси у Польщі у звязку з причинами, чому інформації ПАТ-а такі „фризовані“, як ще ніколи раніш.

Згадуємо про це тільки побіжно, бо головна тема нинішніх міркувань інша. Треба було тільки пригадати той загальний напрямок ПАТ-а тому, бо справа, яку тут хочемо порушити, тісно з ним вяжеться: активна пропаґанда ПАТ-ом писанини пп. Ст. Ґрабського і Е. Ромера була б рішуче неможлива, як би було інше загальне розуміння завдань та обовязків тієї державної установи, призначеної на те, щоб обслугувати всю пресу у державі, отже не тільки польську, але і всіх політичних напрямків, отже не тільки україножерну.

Чимало читачів зробить великі очі: при чім тут ПАТ і спілка „розгістеризованих старців“, вживаючи недавнього вислову одного з польських політиків? І ми цьому не вірили б, коли б не доказ писаний чорним по білому, чи пак — фіолетним по жовтому. Журналісти зі щоденної преси знають, що це значить: це жовті листки записані фіолетним машиновим друком — львівського льокального бюлетину ПАТ-а. На 2-ій картці у 20-му числі того бюлетину з 20-го ц. м. маємо у 21 рядках найбільш славословну рекляму другого числа органу „розгістеризованих старців“ — „Земя і Наруд“. Це журнал пп. Ґрабського, Буяка і Ромера, присвячений пропаґанді ненависти до українців та ширенні найбільших нісенітниць про українців, їхне життя і змагання. Хоч редаґують його три професори університету, проте і тон і рівень того журналу мало що кращий від тону і рівня „Поляка-Ґрекокатоліка“. Досить сказати, що напр. у тому рекламованому 2-му числі читаємо такі квітки „науки“:

1. „Ось у 1921 році було на Волині 68% русинів та ніодного українця, у 1931 році було українців 64%, а русинів залишились нечисленні відламки, 4 на 1000“. (Е. Ромер, „В обличчі подій“. — Що шановний професор зробить з вислідом виборів у 1922 році на тій самій Волині, на якій „не було ніодного українця“ це його тайна. — Ред.).

2. „Не вважаючи на те (себто на австрійські концесії для українців в рр. 48—62. — Ред.) русини заявили у 1866 р., у критичній для Австрії хвилині, бо в моменті Садової, що вони хотять бути тільки „правдивими росіянами“. (Д-р Маріян Волянчик: „З ким ми боролись у 1918 р.“ — Автор називає українців скрізь тільки русинами і тому читач мусить розуміти цитований уступ так, що Дідицький репрезентував у 1866 році своїм ославленим виступом на сторінках „Слова“ — ввесь український національно-політичний табор! Цікаво теж, що для автора той виступ Дідицького був тільки протиавстрійським і то ніби-німецьким (!) маневром, зате він зовсім не знає, що це був тактичний крок протипольський.— Прим. Ред.).

3. „...Виходить, що панґерманська експанзія, яка прокинулась у початках XX ст. і яку здушили на західнім фронті, видала нам (полякам — Ред.) підступно війну у 1918 р., яку підхопили і переможно закінчили Оборонці Львова та молода польська армія. Отже ми не з українцями вели бій, але з німцями, яких знаряддям стала українська партія“. (Там само).

Здається, що наведених трьох цитат досить, щоб доказати, якою історіософічною мудрістю годує той журнал своїх читачів. Коли додамо, що є там такі інформаційні квітки, як те, що УНДО, ФНЄ і „кола, що оточують митр. Шептицького, разом із ним самим станули на спільному ґрунті перекреслення політики компромісу з 1935 року“, або що „Діло“ й „Українські Вісти“ пропаґують „політичну концепцію“, сформульовану у двох точках: „1. будова великої України, не тільки над Дніпром, але і коштом Червенської Землі, 2) відкинення польсько-німецької кооперації у будові тієї України в користь виключно тільки німецької помочі“ (що тут українці можуть „відкидати“ або не відкидати?!), коли врешті підкреслимо, що майже в усіх статтях, починаючи від першої статті якогось Яна Бродзіша (звідти і два останні цитати), є груба пропаґанда русофільства і протекціонізм галицьких москвофілів, то зрозуміємо в цілій повноті, який сенс офіціяльно поручати такий орган обскурантизму читачам всієї щоденної преси у Польщі.

Як виглядає реклямова прислуга ПАТ-а пп. Ґрабським? Ось буквальний текст того комунікату:

„У Львові появилося перед Новим Роком перше число нового двотижневика п. н. „Земя і Наруд“ — Ґлос Земі Червеньскей“. Тепер вийшло друге його число. Редакцію того часопису перейняли три визначні вчені, одночасно суспільні діячі, професори У. Я. К. д-р Франц Буяк, д-р Стан. Ґрабський і д-р Евг. Ромер. Метою „Земі і Народу“ є служити праці, яка скріплює перевагу польської цивілізаційної, господарської і політичної сили у Східній Галичині (в ориґ. Малопольщі — Ред.). Поява того нового видавництва саме у хвилині, коли політика деяких сусідів Польщі висуває на фронт міжнародніх проблем задуми, які торкаються деяких національних меншин, що замешкують також Східну Галичину (Малопольщу — Ред.), і коли разом з цим множаться виступи, які міряють в одностайність ба навіть цілість Польської Держави, — прийнята з признанням цілою патріотичною опінією Східної Галичини (Малопольщі — Ред.), тим більше, що часопис відразу станув на ґрунті вільнім від усяких партійних чи котерійних розрахунків. Він лучить вміло основність наукових міркувань з живим відчуттям актуальних справ і потреб. Перші два числа „Земі і Народу“ мають статті професорів Буяка, Ґрабського, Ромера, д-ра Щрґофера, голови Малоп. Сокільської Дільниці проф. Волянчика, звязке та ясне представлення перемін у тактиці українських партій, підписане псевдонімом Ян Бродзіш та огляди англійської, французької, польської і руської преси“.

Можливо, що пп. редакторам львівських комунікатів ПАТ-а імпонують такі „основні наукові міркування“, які заповнюють сторінки „Земі і Народу“ та що для них „звязкі і ясні“ ті брехні, які там повиписувані про українців. Можливо, що в їх понятті комунікати ПАТ-а мають служити пропаґанді польської „цивілізаційної, господарської і політ. переваги“ у цьому краю. Але у цьому погляді ми радикально ріжнимося. І маємо враження, що той останній виступ льокального ПАТ-а такий, що добре було б довідатися, з чийого відома це сталося і чи воно находить згоду всіх тих чинників, які відповідають за всю ту державну установу.

м.

ІХ БУЛО ТРИЦЯТЬ!

Ще не так і давно, шість років тому, можна було хвалитися перед капіталістичними, буржуазними непорушністю, сталістю совітського уряду. Там у гнилій Европі уряди міняються, одні міністри приходять на зміну іншим, а в країні соціялізму (за твердженням одних уже збудованих, на думку інших ще в стадії будування) уряд, „кабінет міністрів“ — та це-ж справжня монолітна скеля! Ну, та й як же може бути інакше? Адже-ж партія, її центральний комітет, її політбюро, що все знають, всіх членів своїх знають наскрізь, мають змогу вибрати до уряду справді гідних його членів з великих резерв партії. І ці обрані вже не підведуть, вже не „підкачають“, виправдають довіря самого політбюра!

Але минуло небагато часу, й совітський уряд, совітський „кабінет міністрів“ почав нагадувати собою вже не монолітну скелю, а якусь яблуню, скажім, з якої так і злетіли „міністри“, ніби гнилі яблука.

Ну, що ж? Нічого не зробиш! Трапилося! Сказано вороги, а вони всюди просякнути можуть. Отже вжито найріжноманітніших засобів боротьби з ними. „Славетна совітська контррозвідка“ зі „сталінським наркомом“ Єжовим „корчувала“ цих ворогів з усіх посад, аж до наркомовських включно. Запроваджено „сталінську конституцію“, яка ощасливила все населення СССР, проведено найдемократичніші у світі вибори, вибрано найкращих людей, депутатів на зразок самого Леніна, як вимагав того сам „вожд“!

І перед Верховною Радою СССР, „найдемократичнішим“ парляментом у світі 19. січня 1938. року звився новий уряд СССР, „парляментові“ подав на затвердження свій „кабінет“ премієр міністр Молотов.

Аж трицять їх було цих „міністрів“, усі з депутатів, усі профільтровані, перевірені, усі з іменами, зі стажем, з репутацією!!

Це вже справжня скеля буде, ці виявлять себе, і парлямент дружніми оплесками привітав перший уряд, який знищив ворогів, і [...] нову конституцію!!

І на першому місці довгочасний заступник голови уряду, велитень красунь Чубар, що [...] красно свого часу виконав обовязки премієра уряду заокупованої України, давній уже член політбюра, цього по суті справжнього [...] модержавнішого уряду СССР, політбюра, до якого входять найвипробуваніші, найдо[...]кіші, найкращі...

ЦІЛИЙ РЯД ЗАСТУПНИКІВ.

Другий заступник голови, особистий при[я]тель „вожда“, Анастас Мікоян, ще [...] звичайний нарком, тепер піднісся угору, [...] ступивши „ворогам народу“, Рудзутакі, [...] так і зник невідомо куди.

Третій заступник, теж член політбюра, [...]лик Станіслав Косіор, що так щасливо сів [...] фотель ворога Валерія Межлаука.

Голова держпляну Вознесенський. Нар[...] ті знайшли його по ворогах, що стояли [...] лі держпляну, по Круглікову та Межлауку [...] „Максимович“.

Нарком закордонних справ [...] він то давно без зміни урядує в цьому [...] маті, але скільки ворогів було по совітських амбасадах за кордоном?!

Наступний це „сталінський нарком“ Є[...]жов, при згадуванні самого імени якого [...] плескати дуже довго і старанно. Це ж він [...] крив „мерзенного гада“ Ягоду, цеж [...] Єжова, спиною, можна бути спокійним, [...] же зуміє дати собі раду з усіма ворогами.

ПАТ і Ст. Ґрабський.

Львів, 23. січня 1939.

Ст. Мацкевич назвав недавно інформації ПАТ-а „фризованими“. Не маємо сумніву, що він вжив цього штудерного слова тільки з уваги на пресовий декрет, без якого був би певне звернувся до скарбниці рідної словесности. З тої самої причини ширше обмірковувати характер інформацій ПАТ-а дуже трудно; тим більше, що воно вяжеться не так з питанням персонального складу редакційного апарату її агенції у Польщі і на закордонних станиціях та політичним світоглядом тих редакторів і кореспондентів, як радше з пресовою політикою, кермованою вищими чинниками. Тільки мимоходом можна зазначити, що коли й раніш були під цим оглядом чималі застереження, — не тільки з нашої сторони, але і тих польських редакторів, які хотіли бачити у ПАТ-і доставця найбільш обєктивних, вичищених з усякої політичної тенденції інформацій, — то справа грубо погіршала від часу останньої реорганізації таких двох апаратів державної інформації та пропаганди, як ПАТ і Радіо. Не будемо тут казати про персональні, бо це назвиська українському громадянству невідомі та й байдужі; зазначимо тільки, що про них багато говориться у ріжнонаціональному світі преси у Польщі у звязку з причинами, чому інформації ПАТ-а такі „фризовані“, як ще ніколи раніш.

Згадуємо про це тільки побіжно, бо головна тема нинішніх міркувань інша. Треба було тільки пригадати той загальний напрямок ПАТ-а тому, бо справа, яку тут хочемо порушити, тісно з ним вяжеться: активна пропаганда ПАТ-ом писаннів пп. Ст. Грабського і Е. Ромера була б рішуче неможлива, як би було інше загальне розуміння завдань та обовязків тієї державної установи, призначеної на те, щоб обслугувати всю пресу у державі, отже не тільки польську, але і всіх політичних напрямків, отже не тільки україножерну.

Чимало читачів зробить великі очі: при чім тут ПАТ і спілка „розгістеризованих старців“, вживаючи недавнього вислову одного з польських політиків? І ми цьому не вірили б, коли б не доказ писаний чорним по білому, чи пак — фіолетним по жовтому. Журналісти зі щоденної преси знають, що це значить: це жовті листки записані фіолетним машиновим друком — львівського льокального бюлетину ПАТ-а. На 2-ій картці у 20-му числі того бюлетину з 20-го ц. м. маємо у 21 рядках найбільш славословну рекляму другого числа органу „розгістеризованих старців“ — „Земя і Наруд“. Це журнал пп. Грабського, Вуяка і Ромера, присвячений пропаганді ненависти до українців та ширенні найбільших нісенітниць про українців, їхнє життя і змагання. Хоч редагують його три професори університету, проте і тон і рівень того журналу мало що кращий від тону і рівня „Поляка-Ґреноватоліка“. Досить сказати, що напр. у тому рекламованому 2-му числі читаємо такі квітки „науки“:

1. „Ось у 1921 році було на Волині 68% русинів та ніодного українця, у 1931 році було українців 64%, а русинів залишились нечисленні відламки: 4 на 1000“. (Е. Ромер, „В обличчі подій“. — Що шановний професор зробить з вислідом виборів у 1922 році на тій самій Волині, на якій „не було ніодного українця“ це його тайна. — Ред.).

2. „Не вважаючи на те (себто на австрійські концесії для українців в рр. 48—62. — Ред.) русини заявили у 1866 р., у критичній для Австрії хвилині, бо в моменті Садової, що вони хотять бути тільки „правдивими росіянами“. (Д-р Маріян Воляньчик: „З ким ми боролись у 1918 р.“ — Автор називає українців скрізь тільки русинами і тому читач мусить розуміти цитований уступ так, що Дідицький репрезентував у 1866 році своїм ославленим виступом на сторінках „Слова“ — ввесь український національно-політичний табор! Цікаво теж, що для автора той виступ Дідицького був тільки протиавстрійським і то ніби-німецьким (!) маневром. Зате він зовсім не знає, що не був тактичний крок протипольський. — Прим. Ред.)

3. „Виходить, що пангерманська експанзія, яка прокинулась у початках XX ст. і яку злучили на західнім фронті, видала нам (полякам — Ред.) підступно війну у 1918 р., яку вхопили і переможно закінчили Оборонці Львова та молода польська армія. Отже ми не з українцями вели бій, але з німцями, яких знаряддям стала українська партія“. (Там само).

Здається, що наведених трьох цитат досить, щоб доказати, якою історіософічною мудрістю годує той журнал своїх читачів. Коли додамо, що є там такі інформаційні квітки, як те, що УНДО, ФНЄ і „кола, що оточують митр. Шептицького, разом із ним самим стануцли на спільному ґрунті перекреслення політики компромісу з 1935 року“, або що „Діло“ й „Українські Вісти“ пропагують „політичну концепцію“, сформульовану у двох точках: „1. будова великої України, не тільки над Дніпром, але і коштом Червенської Землі, 2) відкинення польсько-німецької кооперації у будові тієї України в користь виключно тільки німецької помочі“ (що тут українці можуть „відкидати“ або не відкидати?!), коли врешті підкреслимо, що майже в усіх статтях, починаючи від першої статті якогось Яна Бродзіша (звідти і два останні цитати), є груба пропаганда русофільства і протекціонізм галицьких москвофілів, то зрозуміємо в цілій повноті, який сенс офіціяльно поручати такий орган обскурантизму читачам всієї щоденної преси у Польщі.

Як виглядає реклямова прислуга ПАТ-а пп. Ґрабським? Ось буквальний текст того комунікату:

„У Львові появилося перед Новим Роком перше число нового двотижневика п. н. „Земя і Наруд“ — Ґлос Земі Червеньскей“. Тепер вийшло друге його число. Редакцію того часопису перейняли три визначні вчені, одночасно суспільні діячі, професори У. Я. К. д-р Франц Буяк, д-р Стан. Ґрабський і д-р Евг. Ромер. Метою „Земі і Народу“ є служити праці, яка скріплює перевагу польської цивілізаційної, господарської і політичної сили у Східній Галичині (в ориг. Малопольщі — Ред.). Поява того нового видавництва саме у хвилині, коли політика деяких сусідів Польщі висуває на фронт міжнародніх проблем задуми, які торкаються деяких національних меншин, що замешкують також Східну Галичину (Малопольщу — Ред.), і коли разом з цим множаться виступи, які мірять в одностайність ба навіть цілість Польської Держави, — прийнята з признанням цілою патріотичною опінією Східної Галичини (Малопольщі — Ред.), тим більше, що часопис відразу станув на ґрунті вільнім від усяких партійних і котерійних розрахунків. Він лучить вміло основність наукових міркувань з живим відчуттям актуальних справ і потреб. Перші два числа „Земі і Народу“ мають статті професорів Буяка, Ґрабського, Ромера, д-ра Ціргофера, голови Малоп. Сокільської Дільниці проф. Воляньчика, звязке та ясне представлення перемін у тактиці українських партій, підписане псевдонімом Ян Бродзіш та огляди англійської, французької, польської і руської преси“.

Можливо, що пп. редакторам львівських комунікатів ПАТ-а імпонують такі „основні наукові міркування“, які заповнюють сторінки „Земі і Народу“ та що для них „звязкі і ясні“ ті брехні, які там повиписувані про українців. Можливо, що в їх понятті комунікати ПАТ-а мають служити пропаганді польської „цивілізаційної, господарської і політ. переваги“ у цьому краю. Але у цьому погляді ми радикально ріжнимося. І маємо враження, що той останній виступ львівського ПАТ-а такий, що добре було б довідатися, з чийого відома це сталося і чи воно находить згоду всіх тих чинників, які відповідають за всю ту державну установу.

ік

ІХ БУЛО ТРИЦЯТЬ!

Ще не так і давно, шість років тому, можна було хвалитися перед капіталістичними, буржуазними непорушністю, сталістю совітського уряду: Там у гнилій Европі уряди міняються, одні міністри приходять на зміну іншим, а в країні соціялізму (за твердженням одних уже збудованих, на думку інших ще в стадії будування) уряд, „кабінет міністрів“ — та це ж справжня монолітна скеля! Ну, та й як же може бути інакше? Адже-ж партія, її центральний комітет, її політбюро, що все знають, всіх членів своїх знають наскрізь, мають змогу вибрати до уряду справді гідних його членів з великих резерв партії. І ці обрані вже не підведуть, вже не „підкачають“, виправдають довіря самого політбюра!

Але минуло небагато часу, й совітський уряд, совітський „кабінет міністрів“ почав нагадувати собою вже не монолітну скелю, а якусь яблуню, скажім, з якої так і злетіли „міністри“, ніби гнилі яблука.

Ну, що ж? Нічого не зробиш! Трапилося! Сказано вороги, а вони всюди проникнути можуть. Отже вжито найріжноманітніших засобів боротьби з ними. „Славетна совітська контррозвідка“ зі „сталінським наркомом“ Єжовим „корчувала“ цих ворогів з усіх посад, аж до наркомовських включно. Запроваджено „сталінську конституцію“, яка ощасливила все населення СССР, проведено найдемократичніші у світі вибори, вибрано найкращих людей, депутатів на зразок самого Леніна, як вимагав того сам „вожд“!

І перед Верховною Радою СССР, „найдемократичнішим“ парляментом у світі 19. січня 1938. року зявився новий уряд СССР, „парляментові“ подав на затвердження свій „кабінет“ премієр міністр Молотов.

Аж трицять їх було цих „міністрів“, усі ... депутатів, усі профільтровані, перевірені, ... з іменами, зі стажем, з репутацією!!

Це вже справжня скеля буде, ці виявили себе; і парлямент дружніми оплесками привітав перший уряд, який знищив ворогів, і ... нову конституцію!!

І на першому місці довгочасний заступник голови уряду, велітень красунь Чубар, що прекрасно свого часу виконав обовязки премієра уряду заокупованої України, давній уже член політбюра, цього по суті справжнього найсамодержавнішого уряду СССР, політбюра, до якого входять найвипробованіші, найдосвідченіші, найкращі...

ЦІЛИЙ РЯД ЗАСТУПНИКІВ.

Другий заступник голови, особистий приятель „вожда“, Анастас Мікоян, ще недавно звичайний нарком, тепер піднісся угору, заступивши „ворогам народу“, Рудзутака, що так і зник невідомо куди.

Третій заступник, теж член політбюра, ... лик Станіслав Косіор, що так щасливо сів у фотель ворога Валерія Межлаука.

Голова держпляну Вознесенський. Нарешті знайшли його по ворогах, що стояли на чолі держпляну, по Круглікову та Межлаукові.

Нарком закордонних справ „Максимович“ він то давно без зміни урядує в цьому наркоматі, але скільки ворогів було по совітських амбасадах за кордоном?!

Наступний це „сталінський нарком“ Єжов, при згадуванні самого імени якого ... плескати дуже довго і старанно. Це ж він ... крив „мерзенного гада“ Ягоду, цей ... Єжова, спицою, можна бути спокійним, він ... же зуміє дати собі раду з усіма ворогами...

Навіть „залізного наркома“ Ворошилова поставлено поза Єжовим. Теж випробований нарком, що і говорити. Та тільки так якось вийшло, що один його заступник, Гамарник, застрілився, а другого, Тухачевського, довелося застрілити.

А ось новоутворений наркомат військової фльоти. Зрозуміло, новий і нарком. Армкомісар 2. ранґи Смірнов. Прекрасний нарком! Увесь час працював у політичній частині. Начальник політичного управління балтійської фльоти, потім ленінградської військової округи, потім заступник Гамарника, а по його викритті сам сідає на його місце, заступника наркома оборони, тобто спричинився до викриття Гамарника. Надійний нарком!..

Такий важливий наркомат важкої промисловости. Багато нашкодили там вороги народу і в золотій промисловости, і у вугільній, і в капітальному будівництві підчас комісарювання Межлаука. Тепер нарком Лазар Каганович зуміє навести лад.

НОВІ НАРОДНІ КОМІСАРІ.

Новий також наркомат машинобудівництва. Новий нарком Брускін. Колишній заступник Лазаря Кагановича. Його права рука. Мабуть його і рекомендація.

Теж ніби-то новий наркомат оборонної промисловости, але вже там досить „нашкодив“ попередній нарком Рухимович. Ну, зате добрий новий нарком, Михайло Каганович, з родини славних Кагановичів.

Наркомат харчевої промисловости. Тут ще недавно був наркомом Мікоян, отже в наркоматі мусить бути все добре, і новий нарком Гілінський, колишній заступник Мікояна, працюватиме добре.

Наркомат легкої промисловости. Попередній нарком Любимов довів його до досить злого стану, але новий нарком, Шестаков, з добрим партійним стажем, безумовно дасть собі раду.

Дуже підупала лісова промисловість, але недаремно на наркома її призначено заступника самого Єжова — „старого чекіста“ Рижова. Досвід досвідом, але краще мати на посаді наркома досвідченого чекіста. Він наведе порядок у лісовій промисловости по чекістськи.

Нарком шляхів. Бакулін. Довгочасний заступник перед цим наркома по політичній частині. „Підтягне“ залізниче господарство, що значно захиталося за останніх часів.

Знищено наркома водного транспорту, Лобова. Посадили на його місце Пахомова. Він обіцяє, що водний транспорт працюватиме „по сталінськи“.

А що наробили „вороги народу Риков, Ягода, Халепський у наркоматі звязку?! І сюди призначено заступника Єжова Бермана. Чекіст! Дасть раду!

А такий важливий наркомат земельних справ? Це ж у ньому сидів наркомом „ворог народу“ Чернов! Ну, а тепер знайшли вже нарешті доброго наркома земельних справ Ейхе. Перед тим секретар новосибірського обласного партійного комітету. Ейхе! Як ні як, а член політбюра. Нова сила з партійної периферії.

ЗНИКАЮТЬ „ВОРОГИ НАРОДУ“.

Ніяк не можна було дати ради з наркоматом радгоспів. Хоч і істнує якийсь рік, а „зникли“ з нього аж два „вороги народу“, наркоми Калманович і Демченко. Мусить пощастити новому — Юркінові. Попередній нарком земельних справ РСФСР.

Таксамо зле було досі з наркоматом заготівель. Виявилось, що наркоми і Клейнер, і Кольцов були вороги народу. Знайдено нового, Попова. Обіцяє Молотов, що з Попова буде добрий нарком заготівель.

Наркомат фінансів, де був „ворог народу“ Гринько. Тепер новий нарком Зверев. Наркомат внутрішньої торговлі, де був „ворог народу“ Вейцер. Тепер новий нарком Смірнов. Наркомат зовнішньої торговлі, де був „ворог народу“ Розенгольц. Тепер новий нарком Чвялев. Наркомат юстиції, де був „ворог народу“ Криленко. Тепер новий нарком Ричков. Наркомат здоровля, де був „ворог народу“ Камінський. Тепер новий нарком Болдирев. Держбанк з його новим головою правління Грічмановим. Комісія у справах вищої школи, де був „ворог народу“ Іван Межлаук. Тепер новий її голова Кафтанов. Комісія у справах мистецтва, де був „ворог народу“ Керженцов. Тепер новий її голова Назаров. І прокуратор СССР Вишинський!

Такий був склад запрезентованого 19. січня 1938. року парляментові першого уряду Сталінської конституції. 30 їх було наркомів. І плескав їм усім парлямент землі совітської, особливо виділяючи „сталінського наркома“ Єжова.

Ці попрацюють! Ці наведуть лад! Жити стане ще краще, ще веселіше!

І побігли місяці поточної наркомовської праці.

„СТРАШНІ“ НАСЛІДКИ.

Які ж її наслідки?!

А наслідки її такі, що не минуло і пів року, як „зникнув“ з політичного та здається і з життєвого обрію сам заступник премієра, член політбюра, Чубар. „Ворог народу“! Націоналістичний „ворог народу“! Українець!

Заступив його Лазар Каганович, залишаючися і надалі наркомом тяжкої промисловости. Але скільки перейшло впродовж цього року заступників наркома, членів колегії і „ворогів народу“, і просто нідочого неприлатних!! А чи покращав стан тяжкої промисловости?! Варт пригадати Бурибайські золоті розсипища в Башкирії! Телеграми звіти про урочисте відкриття їх! Щомісячні звіти! Перевишення пляну здобичі золота! А коли в вересні приїхала туди комісія з наркомату, то виявилося, що ніяких Бурибайських золотих розсипищ немає. Так, таки немає. І золота немає. Істнує, правда голий степ і більше нічого. Оголошено, правда, з приводу цього заступника Кагановича, Айнгорна „ворогом народу“...

А на третьому фотелі заступника голови ради народніх комісарів СССР уже сидить Булганін. А деж такий надійний Косіор? Зник!

Залишився й досі голова держпляну Вознесенський та впродовж цього року „зникли“ його заступники, Квіринг та Геннадій Смірнов.

Непохитно красується, правда, на всіх урочистостях нарком оборони, маршал совітського союзу, Ворошилов. Ну, а де поділися його заступники, маршал Єгоров і командарм І. ранґи Федько?! А маршал Бліхер?!

А де нарком військової фльоти? А ось командарм І. ранґи Фріновський. А якже сталося з бравим, таким надійним армкомісаром Смірновим? Зле сталося з армкомісаром Смірновим! Виявилося, що він не тільки не надійний, а просто „ворог народу“!

І наркома машинобудівництва Брускіна нема. Є вже нарком Львов. І Брускінових заступників нема. „Вороги народу“ вони, ось хто.

Довелося „ліквідувати“ і наркома харчевої промисловости Гілінського та його заступників.

І вже нарком легкої промисловости зветься не Шестаков, а Лукін.

А чекіст Рижов, нарком лісової промисловости?! З лісовою промисловістю цього року значно гірше, ніж за часів „ворога народу“ Іванова. Полетів і Рижов за Івановим.

Не придався наркомові шляхів Бакулінові його стаж по політичній роботі. Викинено його, так, ніби не було у нього ніякого стажу.

НЕМА ВЖЕ КОГО ЗАБРАТИ.

А викинули наркома водного транспорту Пахомова, за часів урядування, якого водний транспорт майже зовсім розвалився, навіть нема ким замінити. Передали цей наркомат кермувати самому „сталінському наркомові“ Єжову.

Не дописав і старий чекіст Берман на фотелі наркома звязку.

Навіть такого робітника, такого надійного члена політбюра, як Ейхе, довелося „знищити“. І ні до чорта нездатний, і „ворог народу“ до того.

Викинули і наркома радгоспів Юркіна, і наркома заготівель Попова.

Нема вже наркома зовнішньої торговлі Чвялева. Довелося доручити його обовязки самому Мікоянові.

Вилетів з Держбанку Грічманов. Прокурором СССР залишається й досі Вишинський. А де його заступники Акулов та Леплевський?!

Що і казати недобре! За багато „ворогів народу“, ну, але „сталінський нарком“ Єжов дасть собі з ними раду...

То то ж і є, що й Єжова довелося забрати, нема вже його. Ось тобі і „сталінський нарком“!

Ось тобі і сталінська конституція!!

Що користи в розгромі „ворогів народу“ в 1937. році, коли вони й за часів сталінської конституції ростуть, як гриби по дощі?!

І коли призначають якогось нового наркома, мабуть у всіх повстає думка, а за скільки місяців, тижнів, чи навіть днів проголосять його „ворогом народу“. Гл. Л.

Український сезон у Парижі.

(Від власного кореспондента).

Париж, 20. січня 1939.

Останні місяці м. р. та місяць січень ц. р. стоять мимохіть під знаком „українського сезону“ в Парижі.

Розкажемо про низку подій уже відомих, чи може незнаних землякам у краю, що відбилися широким гомоном у французькій землі.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

Почавши від вересня минулого року французька преса не перестає писати про українські проблеми. Наша тематика є побіч проблеми Середземного Моря найобширніша у Франції. Дуже важко подати загальне число всіх статтей, статейок чи новинок, що появилися друком у паризькій пресі. Не помилимося, коли напишемо, що їх треба вже рахувати на тисячі. Важніші статті про Україну, що появляються у французькій мові, збирає Українська Бібліотека у Парижі. І так у грудні м. р. у паризькій пресі та в кількох провінціяльних містах появилося поверх 300 великих статтей про Україну. Важніші статті про українські справи, що їх тут друкують, подибуємо в українському перекладі в паризькому українському тижневику „Українське Слово“. Паризький великий щоденник „Ле Матен“ закінчив цикль статтей свого спеціяльного кореспондента, що відвідав Карпатську Україну та Галичину. Факти та спостереження, які подає кожний довірений кореспондент великого органу, мають своєрідну силу, якої не можуть зрівноважити ніякі місцеві інформації паризьких публіцистів, що не бачили краю і людей на власні очі.

ВЕЛИКІ УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКОВНІ СВЯТА.

У церкві св. Юліяна Убогого відправили в перший день латинських свят в год. 12-ій торжественну Службу Божу на добро української [redacted] уряду Карпатської України. Церква була битком виповнена. Служба Божа була заздалегідь оголошена в паризькій пресі. Співав знаменито хор під управою п. О. Чехівського. Українському читачеві в краю може бути цікаво знати, де є ця греко-кат. церква у Парижі? Старовинна із XII-го століття церква є над рікою Сеною зараз біля катедри Нотр-Дам-де-Парі, отже у самому осередку Парижа.

950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

Знову-ж, у неділю 15. січня ц. р. в год. 5-ій пополудні голова Української Греко-Католицької Місії у Франції о. Яків Перрідон відправив торжественний молебен в одному з найкращих паризьких костелів, у костелі св. Миколи Шардоне при бульварі Сен-Жермен, з приводу ювилею 950-ліття хрещення Руси-України. Величезний костел був виповнений по береги фран-

Навіть „залізного наркома“ Ворошилова поставлено поза Єжовим. Теж випробований нарком, що і говорити. Та тільки так якось вийшло, що один його заступник, Гамарник, застрілився, а другого, Тухачевського, довелося застрілити.

А ось новоутворений наркомат військової фльоти. Зрозуміло, новий і нарком. Армкомісар 2. ранги Смірнов. Прекрасний нарком! Увесь час працював у політичній частині. Начальник політичного управління балтійської фльоти, потім ленінградської військової округи, потім заступник Гамарника, а по його викритті сам сідає на його місце, заступника наркома оборони, тобто спричинився до викриття Гамарника. Надійний нарком!..

Такий важливий наркомат важкої промисловости. Багато нашкодили там вороги народу і в золотій промисловости, і у вугільній, і в капітальному будівництві підчас комісарювання Межлаука. Тепер нарком Лазар Каґанович зуміє навести лад.

НОВІ НАРОДНІ КОМІСАРІ.

Новий також наркомат машинобудівництва. Новий нарком Брускін. Колишній заступник Лазаря Кагановича. Його права рука. Мабуть його і рекомендація.

Теж нібито новий наркомат оборонної промисловости, але вже там досить „нашкодив“ попередній нарком Рухимович. Ну, зате добрий новий нарком, Михайло Каганович, з родини славних Кагановичів.

Наркомат харчевої промисловости. Тут ще недавно був наркомом Мікоян, отже в наркоматі мусить бути все добре, і новий нарком Гілінський, колишній заступник Мікояна, працюватиме добре.

Наркомат легкої промисловости. Попередній нарком Любимов довів його до досить злого стану, але новий нарком, Шестаков, з добрим партійним стажем, безумовно дасть собі раду.

Дуже підупала лісова промисловість, але недаремно на наркома її призначено заступника самого Єжова — „старого чекіста“ Рижова. Досвід досвідом, але краще мати на посаді наркома досвідченого чекіста. Він наведе порядок у лісовій промисловости по чекістськи.

Нарком шляхів. Бакулін. Довгочасний заступник перед цим наркома по політичній частині. „Підтягне“ залізниче господарство, що значно захиталося за останніх часів.

Знищено наркома водного транспорту, Пахомова, за часів урядування... Любова. Посадили на його місце Пахомова. Він обіцяє, що водний транспорт працюватиме „по сталінськи“.

А що наробили „вороги народу Риков, Ягода, Халепський у наркоматі звязку?! І сюди призначено заступника Єжова Бермана. Чекіст! Дасть раду!

А такий важливий наркомат земельних справ? Це ж у ньому сидів наркомом „ворог народу“ Чернов! Ну, а тепер знайшли вже нарешті доброго наркома земельних справ Ейхе. Перед тим секретар новосибірського обласного партійного комітету. Ейхе! Як ні як, а член політбюра. Нова сила з партійної периферії.

ЗНИКАЮТЬ „ВОРОГИ НАРОДУ“.

Ніяк не можна було дати ради з наркоматом радгоспів. Хоч і істнує якийсь рік, а „зникли“ з нього аж два „вороги народу“, наркоми Калманович і Демченко. Мусить пощастити новому — Юркінові. Попередній нарком земельних справ РСФСР.

Також зле було досі з наркоматом заготівель. Виявилось, що наркоми і Клейнер, і Кольцов були вороги народу. Знайдено нового, Попова. Обіцяє Молотов, що з Попова буде добрий нарком заготівель.

Наркомат фінансів, де був „ворог народу“ Гринько. Тепер новий нарком Зверев. Наркомат внутрішньої торговлі, де був „ворог народу“ Вейцер. Тепер новий нарком Смірнов. Наркомат зовнішньої торговлі, де був „ворог народу“ Розенгольц. Тепер новий нарком Чвялев. Наркомат юстиції, де був „ворог народу“ Криленко. Тепер новий нарком Ричков. Наркомат здоровля, де був „ворог народу“ Камінський. Тепер новий нарком Болдирев. Держбанк з його головою правління Грічмановим. Комісія у справах вищої школи, де був „ворог народу“ Межлаук. Тепер новий її голова Кафтанов. Комісія у справах мистецтва, де був „ворог народу“ Керженцов. Тепер новий її голова Назаров. І прокуратор СССР Вишинський!

Такий був склад запрезентованого 19. січня 1938. року парляментові першого уряду Сталінської конституції. 30 їх було наркомів. І плескав їм усім парлямент землі совітської, особливо виділяючи „сталінського наркома“ Єжова.

Ці попрацюють! Ці наведуть лад! Жити стане ще краще, ще веселіше!

І побігли місяці поточної наркомовської праці.

„СТРАШНІ“ НАСЛІДКИ.

Які ж її наслідки?!

А наслідки її такі, що не минуло і пів року, як „зникнув“ з політичного та здається і з життевого обрію сам заступник премієра, член політбюра, Чубар. „Ворог народу“! Націоналістичний „ворог народу“! Українець!

Заступив його Лазар Каганович, залишаючися і надалі наркомом тяжкої промисловости. Але скільки перейшло впродовж цього року заступників наркома, членів колегії і „ворогів народу“, і просто нідочого непридатних!! А чи покращав стан тяжкої промисловости?! Варт пригадати Бурибайські золоті розсипища в Башкирії! Телеграми звідти про урочисте відкриття їх! Щомісячні звіти! Перевищення пляну здобичі золота! А коли в вересні приїхала туди комісія з наркомату, то виявилося, що ніяких Бурибайських золотих розсипищ немає. Так, таки немає. І золота немає. Істнує, правда голий степ і більше нічого. Оголошено, правда, з приводу цього заступника Кагановича, Айнгорна „ворогом народу“...

А на третьому фотелі заступника голови ради народніх комісарів СССР уже силить Булганін. А деж такий надійний Косіор? Зник!

Залишився й досі голова держпляну Вознесенський та впродовж цього року „зникли“ його заступники, Квіринг та Геннадій Смірнов.

Непохитно красується, правда, на всіх урочистостях нарком оборони, маршал совітського союзу, Ворошилов. Ну, а де поділися його заступники, маршал Єгоров і командарм І. ранги Федько?! А маршал Бліхер?!

А де нарком військової фльоти? А ось командарм І. ранги Фріновський. А якже сталося з бравим, таким надійним армкомісаром Смірновим? Зле сталося з армкомісаром Смірновим! Виявилося, що він не тільки не надійний, а просто „ворог народу“!

І наркома машинобудівництва Брускіна нема. Є вже нарком Львов. І Брускінових заступників нема. „Вороги народу“ вони, ось хто.

Довелося „ліквідувати“ і наркома харчевої промисловости Гілінського та його заступників.

І вже нарком легкої промисловости зветься не Шестаков, а Лукін.

А чекіст Рижов, нарком лісової промисловости?! З лісовою промисловістю цього року значно гірше, ніж за часів „ворога народу“ Іванова. Полетів і Рижов за Івановим.

Не придався наркомові шляхів Бакулінові його стаж по політичній роботі. Викинено його, так, нібн не було у нього ніякого стажу.

НЕМА ВЖЕ КОГО ЗАБРАТИ.

А викинули наркома водного транспорту Пахомова, за часів урядування, якого водний транспорт майже зовсім розвалився, навіть нема ким замінити. Передали цей наркомат кермувати самому „сталінському наркомові“ Єжову.

Не дописав і старий чекіст Берман на фотелі наркома звязку.

Навіть такого робітника, такого надійного члена політбюра, як Ейхе, довелося „знищити“. І ні до чорта нездатний, і „ворог народу“ до того.

Викинули і наркома радгоспів Юркіна, і наркома заготівель Попова.

Нема вже наркома зовнішньої торговлі Чвялева. Довелося доручити його обовязки самому Мікоянові.

Вилетів з Держбанку Грічманов. Прокурором СССР залишається й досі Вишинський. А де його заступники Акулов та Леплевський?!

Що і казати недобре! За багато „ворогів народу“, ну, але „сталінський нарком“ Єжов дасть собі з ними раду...

То то ж і є, що й Єжова довелося забрати, нема вже його. Ось тобі і „сталінський нарком“!

Ось тобі і сталінська конституція!!

Що користи в розгромі „ворогів народу“ в 1937. році, коли вони й за часів сталінської конституції ростуть, як гриби по дощі?!

І коли призначають якогось нового наркома, мабуть у всіх повстає думка, а за скільки місяців, тижнів, чи навіть днів проголосять його „ворогом народу“. Гл. Л.

Український сезон у Парижі.

(Від власного кореспондента).

Париж, 20. січня 1939.

Останні місяці м. р. та місяць січень ц. р. стоять мимохіть під знаком „українського сезону“ в Парижі.

Розкажемо про низку подій уже відомих, чи може незнаних землякам у краю, що відбилися широким гомоном у французькій землі.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

Почавши від вересня минулого року французька преса не перестає писати про українські проблеми. Наша тематика є побіч проблеми Середземного Моря найобширніша у Франції. Дуже важко подати загальне число всіх статтей, статейок чи новинок, що появилися друком у французькій пресі. Не помиляємося, коли напишемо, що їх треба вже рахувати на тисячі. Важніші статті про Україну, що появляються у французькій мові, збирає Українська Бібліотека у Парижі. І так у грудні м. у паризькій пресі та в кількох провінціяльних містах появилося поверх 300 великих статтей про Україну. Важніші статті про українські справи, що їх тут друкують, поліпбуємо в українському перекладі в паризькому українському тижневику „Українське Слово“. Паризький великий щоденник „Ле Матен“ закінчив цикль статтей свого спеціяльного кореспондента, що відвідав Карпатську Україну та Галичину. Факти та спостереження, які подає кожний довірений кореспондент великого органу, мають своє рідну силу, якої не можуть зрівноважити ніякі місцеві інформації паризьких публіцистів, що не бачили краю і людей на власні очі.

ВЕЛИКІ УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКОВНІ СВЯТА.

У церкві св. Юліяна Убогого відправили в перший день латинських свят в год. 12-ій торжественну Службу Божу на добро [redacted] уряду Карпатської України. Церква була битком виповнена. Служба Божа була заздалегідь оголошена в паризькій пресі. Співав знаменито хор під управою п. О. Чехівського. Українському читачеві в краю може бути цікаво знати, де є ця греко-кат. церква у Парижі? Старовинна із XII-го століття церква є над рікою Сеною зараз біля катедри Нотр-Дам-де-Парі, отже у самому осередку Парижа.

950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

Знову-ж, у неділю 15. січня ц. р. в год. 5-ій пополудні голова Української Греко-Католицької Місії у Франції о. Яків Перрідон відправив торжественний молебен в одному з найкращих паризьких костелів, у костелі св. Миколи Шардоне при бульварі Сен-Жермен, з приводу ювилею 950-ліття хрещення Руси-України. Величний костел був виповнений по береги фран-

цузькою та українською публикою; ми помітили в костелі кількох членів Французької Академії, членів французького Славістичного Інституту, французьких генералів, професорів високих паризьких шкіл та представників французької преси. Підчас молебня співав мішаний хор під дир. п. О. Чехівського, який після цього дав у тому самому костелі по церковній відправі концерт українських колядок. Французька публика, що вперше слухала українського церковного співу, була направду очарована красою наших різдвяних пісень.

ПРОПОВІДЬ ГЕНЕРАЛЬНОГО ВІКАРІЯ ПАРИЗЬКОЇ КАПІТУЛИ О. Д-РА КЕНЕ.

По молебні ген. вікарій о. д-р Кене, великий учений і приятель нашого народу, знаменитий промовець, виголосив у французькій мові проповідь. Він розказав історію хрещення нашої батьківщини, згадав про скандинавські легенди з того часу і зложив поклін київській княжні Анні, що стала французькою королевою. О. д-р Кене звернув присутнім французам увагу, щоб вони не забували, що саме в костелі св. Миколи Шардоне у 1939-ім році святкували 950-ліття хрещення України — українці, що живуть у Франції: „Це подія дуже дорога французькому серцю й українському серцю“. Достойний проповідник візвав українців, щоб були вірні Христові, бо українське національне відродження є і буде тісно звязане з вірністю до науки Христа.

Кілька слів сказав теж парох костела св. Миколи, витаючи українського греко-католицького пароха у Франції та українців, що прийшли до костела на це свято.

ВИСТАВА ПЕЙСАЖІВ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Дня 6. січня ц. р. заходами чехо-словацького посольства і чехо-словацького бюра подорожей відбувся вернісаж малярської вистави чеського мистця п. Френта Орона, що дав кільканадцять гарних картин-пейсажів з Карпатської України. Цю мистецьку імпрезу відкрив особисто директор Французького Мистецтва п. Гюйман. Вистава тривала до 20. ц. м.

ФРАНЦУЗЬКІ СТУДЕНТИ КУПУЮТЬ „КОБЗАРЯ“.

Українська мова, що офіціяльно ввійшла в мури паризького університету з вільним курсом української мови, що його веде український історик Ілько Борщак, мала цікавий відгук в „Українській Книгарні“ у Парижі, що зовсім припадково міститься близько Школи Східніх Мов. Директор книгарні п. Киселиця розказував мені, що продав в останніх кількох днях французьким студентам 18 „Кобзарів“ — а кожний з них наперед питається, чи є в „Кобзарі“ „Катерина“, бо читанням поеми „Катерина“ розпочав І. Борщак свій курс.

Ю. С.

З польської преси.

„Нарід без батьківщини“.

„Курієр Віленьскі“ (ч. 22 з 22-го січня ц. р.) вмістив статтю, підписану „Влод“, п. н. „Поліщуки — нарід без батьківщини, білорусько-українська кістка незгоди“.

„Ідея етнічної держави, при помочі якої Німеччина намагається сьогодні відірвати Україну від Совітської Росії, сперта майже виключно на критерію мови. Тобто територію такої держави визначують передовсім на підставі засягу одної, спільної всім мешканцям мови, яка може, розуміється, мати цілу низку діялектів.

„Ти українець, бо говориш по українськи. Така метода визначування національности не рахується майже зовсім з самовизначенням одиниці. Таким чином національну свідомість уважають за другорядну справу. Тих, що подають національність згідно з мовою, уважають свідомими громадянами; тих, що хочуть бути нпр. поляками, послуговуючись дома одним з білоруських діялектів, уважають за неосвідомлених білорусів.

„В такий спосіб хочуть реалізувати ідею етнічних держав українці і білоруси, коли йде про східні терени Польщі. Це найлекший шлях у важкій національній проблемі і веде він до великих територіяльних „успіхів“... на мапах у всякого роду публікаціях на цю тему. Найлекший особливо на просторах Польщі, де поліщук, значна частина людности, що говорить по білоруськи і т. д. уважається тутейшою або деклярується (рідше) як польська людність“.

Автор твердить, що Полісся — це кістка незгоди між українцями й білорусами, бо одні і другі заявляють свої права на ті самі землі. А тимчасом:

„Треба відразу ствердити безсумнівний факт: Поліщуки не належать ані до білоруського ані до українського народу. Вони творять також окрему етнічну групу, тобто ріжняться від своїх сусідів під мовним, антропольоґічним, палеоетнольоґічним і т. д. оглядом“.

Автор цитує працю Обрембського п. н. „Етнічна проблема Полісся“, в якій Обрембський виказує, що поліщуки переживають тепер глибоку кризу під кожним оглядом, що Полісся переходить тепер через розклад народньої культури і суспільну дезорґанізацію, що поліщук погорджує своєю мовою, що поліщуки просто перестають бути поліщуками, що це нарід без батьківщини.

„За той „нарід без батьківщини — читаємо далі — борються тепер між собою не тільки на папері, але також і в терені українці й білоруси. Справжній засяг білоруської й української мови і національна свідомість людности дають нам, ясна річ, зовсім іншу картину розміщення білоруських та українських ґруп на терені Польщі. Штучно роздутий на папері терен обох мов і національностей у світлі теперішніх фактів значно корчиться. Коли йде про українсько-білоруський спір — то його легко погодити стверджуючи, що польська культура має до Полісся найбільші права і найбільші можливости“.

Автор дуже жалує, що Польща досі за мало зробила в тому напрямі, щоб „опанувати під культурним оглядом поліщуків — той „нарід без батьківщини“. „А час наганить!“ — кінчиться стаття.

ДОРА МАНКУЗО ПЕРРІКОНЕ.

КИТИЦЯ РОЖ.

Маврільо стрясав росу із свого плаща і біг скоро сходами вгору. Але вже на другому поверсі йому не стало віддиху і він пристав, щоб трохи відпочити. На третьому поверсі почав кашляти. Він сягнув рукою до кишені за коробкою з заспокійливими таблетками, але не знайшов їх. Забув купити. Зате була в кишені мала, червона шкіряна етуетка. І він пестив її ніжно... Новий наступ кашлю приневолив його знову зупинитись. Тай і не мав чого так спішитись. Марта ще не могла вийти, а він зараз буде нагорі. Коби тільки перестав кашляти, поки вернеться в хату! Мав малу ґарячку. І знову пристанув біля сходового поруччя. Хтось біг за ним угору. Це був слуга у ліврeї з великою китицею рож. Було ясно, що він біг на третій поверх... Останні ступні сходів узяв Маврільо бігом, бо нетерплячка не давала йому супокою.

Його мати відсунула йому двері.

— В таку погоду виходиш, сину? Чи нема в тебе глузду? Ти, мабуть, маєш гарячку...

— Чи Марта ще дома? — запитався.

— Гадаю, що так... Вона буде у своїй кімнаті.

Побачив її в плащі і в капелюсі. Вона була зайнята в домі мод і двічі денно ходила туди до праці.

Чи ти вже виходиш? — запитався стиха.

— Та-ж ти знаєш добре, — відповіла, обернена плечем — чого ще питатися!

— Я думав, що сьогодні...

— А хіба що, чи сьогодні не такий день, як кожний інший?

Він замовк. Не мав відваги сказати: „Ні, Марто, ні, ти ж знаєш, що сьогодні... Але я таки не забув...“

Глянула ще у дзеркало, але по ній було видно, що не була собою вдоволена. Хоча всіляко пробувала, щоб виглядати прикрашена, то таки не можна було сказати, щоб її плащ був надто гарний. Зате так гарно виглядала вона сама, що мала б право одягнутись як королівна та бути щасливою. А він думав, що якби Марта взяла на шию той золотий ланцюшок, що його для неї купив, то може й доглянув би бодай маленький вогник щастя в її очах.

Вона вхопила ручну торбинку й хотіла відійти.

— Бувайте здорові!

— Зажди хвилинку...

— Ну, чого тобі? Скоро, бо буде пізно!

Хтось задзвонив. Вона стала наслухувати і вгадувала, хто міг би то бути. Так було завсіди, що її охоплював якийсь несупокій, коли хтось у дверях дзвонив, наче будилася раптом туга за чимось новим, чого не ждала. Вона ввійшла в кухню і з нею Маврільо. В дверях показалася послугачка. Вона держала на руках велику китицю рож.

— Це передав для пані якийсь посильний.

— Для мене? — запиталася й спаленіла. — Але може бути, що тут зайшла якась помилка!

Теща взяла квіти з рук дівчини, найшла візитівку тай прочитала: „Граф Серджіо Сані... А хто ж то такий?

— Ах, та то один покупець, що буває в домі мод, відповіла невістка та клопітливо усміхнулась. — Це ж дуже гарно з його боку...

— Аж надто гарно! — докинула понуро теща.

— А то чому? — врубала гостро Марта. — Такий знатний покупець, та ще вшановує мене своєю безкорисною приязню. Та ж він єдиний догадався, що сьогодні мої іменини!

Маврільо здригнувся та діткнувся в кишені коробки, якої не міг би вже тепер зважитись їй дарувати, бо цей тоненький ланцюжок виглядав справді нужденно в порівнанні з чудовими рожами, що в таку пору року були справжнім чудом. Якби ж міг був купити бодай маленький жмуток квітів, то його дарунок був би виглядав може не так бідно, але ж йому бракувало на те грошей. Він стиснув у кулаці коробку і йому здавалося, що якась чужа ледяна рука давить його серце. Рожі причарували Марту. Вона їх гладила, а опісля вглибила в китицю лице, наче б хотіла кожну квітку зокрема цілувати. Опісля пришпилила одну до грудей. Маврільо не сказав ані слова, тільки на його губах блукала болюча усмішка. Мати глянула тривожно на нього та попросила її тремким голосом, щоб вона геть забрала ті квіти, бо ж Марта добре знає, що в неї сильна астма... І сильний аромат квітів їй шкодить.

Марта обурилась, але скоро вкусилася в язик і сказала до дівчини:

— Прошу віднести їх у мою кімнату!

* * *

(Докінчення буде).

Правнича сторінка.

ДЕКРЕТ І КОНКОРДАТ.

ДЕКРЕТ ПРО ВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ У ПОРІВНЯННІ З КОНКОРДАТОМ МІЖ АПОСТОЛЬСЬКОЮ СТОЛИЦЕЮ І ПОЛЬСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ.

II*)

Торкнувшись справи матеріяльного положення одного і другого духовенства, слід підкреслити, що дотації для католицького духовенства значно вищі, ніж для православного, хоч це останнє, як жонате і з родиною, мало б претенсії до того, щоб діставати більше від безженених. Згідно з декретом, православні священики мають діставати: парохи по 60 зол. місячно, вікарії по 35 зол., діякони по 25 зол. і дяки по 15 зол. Крім того на кожну парохію декрет залишає церковну землю у такій кількости: 1) для ужитку пароха — 20 гект.; для діякона — 10 г., для дяка 7 г., і для сиріт духовенства — 3 г.; разом у кожній парохії 40 г.; наскількиж у парохії передбачений ще етат вікарного священника, то додається ще 10 г. землі. Коли прийняти під увагу, що дотепер, крім Холмщини, у всіх єпархіях священики мали землі значно більше від норми у декреті, то хоч дотеперішні дотації священиків були дещо менші від майбутніх, (по 55 зол. і менше, а не 60 зол. як у декреті) всеж у конечному висліді матеріяльне положення широких кол духовенства після введення нинішнього декрету не тільки не поліпшиться, але й ще погіршиться, і то досить значно. Тільки дієцезіяльні єпископи та митрополит виграють матеріяльно у порівнянні з теперішнім станом. І так митрополит буде діставати місячно 1.075 зол. + 800 зол. на утримання митрополитального дому, а крім того буде мати 180 гект. землі (досі не мав землі зовсім), єпархіяльні ж єпископи будуть мати: по 700 зол. + 500 зол. на утримання єпископського дому, а також по 150 га землі (досі вони землі не мали). Досі матеріяльне становище митрополита і єпископів було дещо гірше. Землі вони не мали, а платня була менша. Щоб вичерпати справу матеріяльного становища церкви, треба додати, що вікарні єпископи будуть діставати по 500 зол. місячно, директор митроп. канцелярії — 500 зол.; члени консисторії по 225 зол. (варшавської 250 зол.), секретарі консисторії по 250 зол. (варшавської 300 зол.), економи єпископських домів по 100 зол. (варш. 150 зол.) і управний митрополит музеєм та архивом — 300 зол. Крім того, на кожну консисторію призначено доходи з 125 га. землі, а на кожний манастир — 180 га землі.

Обговорюючи справу матеріяльного стану Церкви, слід зазначити, що назагал декрет не поліпшує, а погіршує цей стан, бо значно зменшує кількість церковної землі. Передовсім пропадає вся церковна земля на Холмщині. Її, як відомо, признали власністю римо-католицького костела, який у свою чергу відступив її на власність польському урядові за 2 міліони золотих. Поминаючи це, і з тієї церковної землі, що досі лишилась у володінні Церкви прийдеться дещо землі відпродати урядові і це на засадах, що їх устійнить розпорядок міністра хліборобства, у порозумінні з міністром віроісповідань. Треба буде продати урядові всі т. зв. надвишки ґрунтів у поодиноких парохіях. З цих надвишок лише частина піде на доповнення земель православних парохій на Холмщині, де всюди лишилось землі менше від норми, та на наділення землею митрополита, його дому та консисторії; решту-ж землі має право купити лише уряд, а то по трьох роках від дня, коли війшов у життя декрет про становище Православної Церкви. Адже до того часу за згодою уряду має бути устійнене число парохій, а з тим і число надвишок землі.

Порівнюючи і під цим оглядом декрет про Православну Церкву з конкордатом, треба ствердити, що і тут находимо величезну ріжницю. У той же час, коли декрет погіршив матеріяльне становище Церкви, конкордат навпаки поліпшив становище католицького костела. Адже це частинно на конкордаті основувались претенсії і права костела до тих церковних земель на Холмщині, які все належали до одного і того самого українського насе… і ніколи не були ані латинськими ані польськими, а проте на весні цього року були признані власністю Риму, а на практиці перейшли у польські руки.

Кінчаючи порівняльний огляд важніших постанов конкордату та декрету про Православну Церкву, треба ще раз зазначити, що у той час, як в конкордаті Католицька Церква та держава виступають всюди як рівнорядні чинники, в декреті про Православну Церкву всюди бачимо суприматію держави над Церквою. Ціль того верховодства виявляє подекуди постанова статті 7. декрету, яка говорить, що урядовою мовою церковної влади та урядів є виключно польська мова. Частинно на ціль політики супроти Православної Церкви вказує теж сама термінольоґія, що її вживає декрет. Православна Церква у Польщі всюди у ньому названа „Польскі Автокефалічни Косьцюл Православни". Такої термінольоґії не знала ані стара Польща ані „Тимчасові Приписи про відношення держави до Православної Церкви" з 1922 року, що були тією ціною, за яку куплено згоду на автокефалію. Отже під тим оглядом прийшло до гіршого, а не до ліпшого.

ТИМЧАСОВІ ПРИПИСИ З 1922 Р. І ДЕКРЕТ З 1938 Р. В ЇХ ПОРІВНАННІ.

Інше світло, ніж порівняння з конкордатом, кидає на новий декрет з 18. листопада 1938 р. про Православну Церкву його порівняння зі старим законом, що мав нормувати відносини між Церквою і державою. Маємо на думці т зв. „Тимчасові приписи про відношення Православної Церкви до держави" з 30. січня 1933 р. Щоб це порівняння було більше проречисте, треба пригадати обставини, при яких появились ті тимчасові приписи.

У 1918. і 1919 р., то значить у самих початках повстання польської держави по части зрозумілою річчю був стихійний вияв пристрастей у позитивній формі патріотизму і в негативній — ненависти до недавніх гнобителів. А тому, що православія поруч зі самодержавіям та націоналізмом (російським) це були ті три кити, на яких спочивав російський кольос, то не дуже дивно, що в некритичній масі польського народу могли утотожнювати православних українців і білорусинів, які опинились у межах Польщі, з москалями. І ненависть проти москалів вдарила по українцях і білорусинах. Дотого зовсім свідомо доливав масла до вогню завойовницький католицизм в його ендецько-польській формі. І як відомо над православною територією пронеслась у 1918. і 1919. р. буря: навіть за польськими публікаціями (К. Сроковський) православні втратили тоді 500 своїх святинь; у тому більшість з них захопили польські ксьондзи, а до 200 церков було замкнених. Пізніше вибухла польсько-большевицька війна, що скінчилась перемогою поляків. До попередніх почувань долучилось захоплення перемогою та своєю силою; разом з тим прийшла свідомість, що большевицько-безбожницька Росія не буде опікуватись та цікавитись долею Православної Церкви у Польщі. Оце такі були настрої по польській стороні, коли творились тимчасові приписи про відношення Церкви до держави. Проте істнував один момент, що і другу сторону, яка договорювалась, себто Православну Церкву, робив досить сильною. Тоді ще не було автокефалії, а Православна Церква у Польщі залежала канонічно від російського патріярха. Тимчасові приписи власне мали допомогти до проголошення автокефалії; рівночасно вони були тою ціною, за яку куплено згоду православної ерархії на автокефалію.

Новий закон про Православну Церкву приходить на світ, коли пройшло цілих 20 літ від повстання держави, отже не повинноб бути місця для пристрастей. Зокрема новий державний устрій унезалежнив урядову політику від настроїв вулиці. Вже хіба ніхто з поляків не утотожнює українців з москалями, а що більше українське питання стало одною з актуальних проблем міжнародньої політики. Зросла за той час могутність обох головних сусідів Польщі, на Заході і Сході. І хоч на Сході все ще панує безбожний большевизм, проте там Православна Церква, очищена у горнилі переслідувань та омита у крові численних мучеників, набирає нової сили і недалекий вже той час, коли на Сході дійде до відродження християнства. Правдоподібно, з тим уже почав числитись Рим, і тому навіть польський католицизм, зрештою підсилений майном православних у Польщі, більше вже думав про те, щоб затерти неприхильні настрої серед православних, ніж про нові здобутки. З другого боку, хоч вже не треба було тепер робити заходів щодо проголошення автокефалії, але тим не менше слід було подбати про закріплення та уґрунтування цієї автокефалії, а це для того, щоб очі православного населення вже не звертались за поміччю на Схід. Адже невидко було серед православних відповідного задоволення з положення своєї Церкви за останніх 20 літ.

Все те створювало умовини, при яких новий декрет про Православну Церкву повинен би бути кращим від старого закону. Тимчасом сталося навпаки, і новий декрет погіршив, а не поліпшив положення Церкви. І зовсім не був це парадокс, що проголошення нового декрету про Православну Церкву попередили відомі події на Холмщині на весну і вліті того самого 1938. р., при кінці якого зявився декрет. Адже в новій бурі, що пронеслась над Церквою, вже не безпосередньо народня маса та ксьондзи виступали на сцені, як дієві особи, як це було у 1918—19 рр. Інші чинники дійшли до голосу; ті самі, що причинились до появи нового декрету восени 1938. р.

О. Семененко.

*) Див. „Діло" ч. 11. з 18. січня ц. р.

Сплата хліборобських довгів цінними паперами.

Міністр скарбу видав розпорядок з 31. грудня 1938 р. (Д. З. ч. 3 поз: 14) про сплату довгів цінними паперами. Отже хліборобські довги до 500 зол. можна сплачувати лише готівкою. Всі більші хліборобські довги, крім банкових довгів, у висоті понад 500 зол. можна сплачувати до дня 31. грудня 1940 року такими цінними паперами після їх номінальної вартости: 1) **облігаціями державних позичок:** I. серії 3% державної земельної ренти; 3% премійної інвестиційної позички; 4% консолідаційної позички; $4^{1}/_{2}$% внутрішньої державної позички з 1937 р., 5% державної конверсійної позички з 1924 р.; 5% конверсійної залізничої позички і 6% внутрішньої („народової") позички з тим, що при сплаті хліборобських довгів облігаціями 6% внутрішньої („народової") позички обовязують окремі постанови щодо цесії (відступлення) облігації цієї позички; 2) **заставними листами державних банків:** а) Державного Рільного Банку: $4^{1}/_{2}$% заставними листами і $5^{1}/_{2}$% заставними листами; б) Банку Господарства Краєвого $4^{1}/_{2}$, $5^{1}/_{2}$ і 6% заставними листами; 3) $4^{1}/_{2}$% заставними листами Земського Кредитового Т-ва у Варшаві; Земського Кредитового Т-ва у Львові; Земського Кредитового Т-ва в Познані та Акційного Гіпотечного Банку у Львові. Згадані облігації та заставні листи повинні мати купони. Яку-ж користь має селянин, якщо сплачує свій довг цінними паперами? Отже користь зі заплати довгу цінними паперами така, що довжник може їх купити по нижчім курсі від номінального. Зате віритель мусить приняти цінні папери по номінальнім курсі (нпр. довжник купує облігацію виставлену на 100 зол. за 70 зол.; 30 зол. ховає до кишені, бо вірптель мусить приняти таку облігацію за 100 зол.). І ця ріжниця між двома курсами є заробітком довжника і на цьому полягає полекша при сплаті довгів цінними паперами.

Правнича сторінка.

ДЕКРЕТ І КОНКОРДАТ.

ДЕКРЕТ ПРО ВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ У ПОРІВНЯННІ З КОНКОРДАТОМ МІЖ АПОСТОЛЬСЬКОЮ СТОЛИЦЕЮ І ПОЛЬСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ.

II*)

Торкнувшись справи матеріяльного положення одного і другого духовенства, слід підкреслити, що дотації для католицького духовенства значно вищі, ніж для православного, хоч це останнє, як жонате і з родиною, мало б претенсії до того, щоб діставати більше від безженених. Згідно з декретом, православні священники мають діставати: парохи по 60 зол. місячно, вікарії по 35 зол., діякони по 25 зол. і дяки по 15 зол. Крім того на кожну парохію декрет залишає церковну землю у такій кількости: 1) для ужитку пароха — 20 гект.; для діякона — 10 г., для дяка 7 г., і для сиріт духовенства — 3 г.; разом у кожній парохії 40 г.; наскількиж у парохії передбачений ще етат вікарного священника, то додається ще 10 г. землі. Коли прийняти під увагу, що дотепер, крім Холмщини, у всіх єпархіях священники мали землі значно більше від норми у декреті, то хоч дотеперішні дотації священників були дещо менші від майбутніх, (по 55 зол. і менше, а не 60 зол. як у декреті) всеж у конечному висліді матеріяльне положення широких кол духовенства після введення нинішнього декрету не тільки не поліпшиться, але й ще погіршиться, і то досить значно. Тільки дієцезіяльні єпископи та митрополит виграють матеріяльно у порівнянні з теперішнім станом. І так митрополит буде діставати місячно 1.075 зол. + 800 зол. на утримання митрополитального дому, а крім того буде мати 180 гект. землі (досі не мав землі зовсім), єпархіяльні ж єпископи будуть мати: по 700 зол. + 500 зол. на утримання епископського дому, а також по 150 га землі (досі вони землі не мали). Досі матеріяльне становище митрополита і єпископів було дещо гірше. Землі вони не мали, а платня була менша. Щоб вичерпати справу матеріяльного становища церкви, треба додати, що вікарні єпископи будуть діставати по 500 зол. місячно, директор митроп. канцелярії — 500 зол.; члени консисторії по 225 зол. (варшавської 250 зол.), секретарі консисторії по 250 зол. (варшавської 300 зол.), економи єпископських домів по 100 зол. (варш. 150 зол.) і управний митрополит музеєм та архивом — 300 зол. Крім того, на кожну консисторію призначено доходи з 125 га. землі, а на кожний манастир — 180 га землі.

Обговорюючи справу матеріяльного стану Церкви, слід зазначити, що назагал декрет не поліпшує, а погіршує цей стан, бо значно зменшує кількість церковної землі. Передовсім пропадає вся церковна земля на Холмщині. Її, як відомо, признали власністю римо-католицького костела, який у свою чергу відступив її на власність польському урядові за 2 міліони золотих. Поминаючи це, і з тієї церковної землі, що досі лишилась у володінні Церкви прийдеться дещо землі відпродати урядові і це на засадах, що їх устійнить розпорядок міністра хліборобства, у порозумінні з міністром віроісповідань. Треба буде продати урядові всі т. зв. надвишки ґрунтів у поодиноких парохіях. З цих надвишок лише частина піде на доповнення земель православних парохій на Холмщині, де всюди лишилось землі менше від норми, та на наділення землею митрополита, його дому та консисторій; решту-ж землі має право купити лише уряд, а то по трьох роках від дня, коли війшов у життя декрет про становище Православної Церкви. Адже до того часу за згодою уряду має бути устійнене число парохій, а з тим і число надвишок землі.

Порівнюючи і під цим оглядом декрет про Православну Церкву з конкордатом, треба ствердити, що і тут находимо величезну ріжницю. У той же час, коли декрет погіршив матеріяльне становище Церкви, конкордат навпаки „поліпшив становище католицького костела. Адже це частинно на конкордаті основувались претенсії і права костела до тих церковних земель на Холмщині, які все належали до одного і того самого українського насе... і ніколи не були ані латинськими ані польськими, а проте на весні цього року були признані власністю Риму, а на практиці перейшли у польські руки

Кінчаючи порівняльний огляд важніших постанов конкордату та декрету про Православну Церкву, треба ще раз зазначити, що у той час, як в конкордаті Католицька Церква та держава виступають всюди як рівнорядні чинники, в декреті про Православну Церкву всюди бачимо суперматію держави над Церквою. Ціль того верховодства виявляє подекули постанова статті 7. декрету, яка говорить, що урядовою мовою церковної влади та урядів є виключно польська мова. Частинно на ціль політики супроти Православної Церкви вказує теж сама термінольогія, що її вживає декрет. Православна Церква у Польщі всюди у ньому названа „Польскі Автокефалічни Косьцюл Православни“. Такої термінольогії не знала ані стара Польща ані „Тимчасові Приписи про віднощення держави до Православної Церкви“ з 1922 року, що були тією ціною, за яку куплено згоду на автокефалію. Отже під тим оглядом прийшло до гіршого, а не до ліпшого.

ТИМЧАСОВІ ПРИПИСИ З 1922 Р. І ДЕКРЕТ З 1938 Р. В ЇХ ПОРІВНАННІ.

Інше світло, ніж порівняння з конкордатом, кидає на новий декрет з 18. листопада 1938 р. про Православну Церкву його порівняння з старим законом, що мав нормувати відносини між Церквою і державою. Маємо на думці т зв. „Тимчасові приписи про відношення Православної Церкви до держави“ з 30. січня 1933 р. Щоб це порівняння було більше прорече́сте, треба пригадати обставини, при яких появились ті тимчасові приписи.

У 1918. і 1919 р., то значить у самих початках повстання польської держави по части зрозумілою річчю був стихійний вияв пристрастей у позитивній формі патріотизму і в негативній — ненависти до недавних гнобителів. А тому, що православія поруч зі самодержавіям та націоналізмом (російським) це були ті три кити, на яких спочивав російський кольос, то не дуже дивно, що в некритичній масі польського народу могли утотожнювати православних українців і білоруснів, які опинились у межах Польщі, з москалями. І ненависть проти москалів вдарила по українцях і білорусинах. Дотого зовсім свідомо доливав масла до вогню завойовницький католицизм в його ендецько-польській формі. І як відомо над православною територією пронеслась у 1918. і 1919. р. буря: навіть за польськими публікаціями (К. Сроковський) православні втратили тоді 500 своїх святинь; у тому більшість з них захопили польські ксьондзи, а до 200 церков було замкнених. Пізніше вибухла польсько-большевицька війна, що скінчилась перемогою поляків. До попередніх почувань долучилось захоплення перемогою та своєю силою; разом з тим прийшла свідомість, що большевицько-безбожницька Росія не буде опікуватись та цікавитись долею Православної Церкви у Польщі. Оце такі були настрої по польській стороні, коли творились тимчасові приписи про відношення Церкви до держави. Проте існував один момент, що і другу сторону, яка договорювалась, себто Православну Церкву, робив досить сильною. Тоді ще не було автокефалії, а Православна Церква у Польщі залежала канонічно від російського патріярха. Тимчасові приписи власне мали допомогти до проголошення автокефалії; рівночасно вони були тою ціною, за яку куплено згоду православної єрархії на автокефалію.

Новий закон про Православну Церкву приходить на світ, коли пройшло цілих 20 літ від повстання держави, отже не повинноб бути місця для пристрастей. Зокрема новий державний устрій унезалежнив урядову політику від настроїв вулиці. Вже хіба ніхто з поляків не утотожнює українців з москалями, а що більше українське питання стало одною з актуальних проблем міжнародньої політики. Зросла за той час могутність обох головних сусідів Польщі, на Заході і Сході. І хоч на Сході все ще панує безбожний большевизм, проте там Православна Церква, очищена у горнилі переслідувань та омита у крові численних мучеників, набирає нової сили і недалекий вже той час, коли на Сході дійде до відродження християнства. Правдоподібно, з тим уже почав числитись Рим, і тому навіть польський католицизм, зрештою підсилений майном православних у Польщі, більше вже думав про те, щоб затерти неприхильні настрої серед православних, ніж про нові здобутки. З другого боку, хоч вже не треба було тепер робити заходів щодо проголошення автокефалії, але тим не менше слід було подбати про закріплення та угрунтування цієї автокефалії, а це для того, щоб очі православного населення вже не звертались за поміччю на Схід. Адже невидко було серед православних відповідного задоволення з положення своєї Церкви за останніх 20 літ.

Все те створювало умовини, при яких новий декрет про Православну Церкву повинен би бути кращим від старого закону. Тимчасом сталося навпаки, і новий декрет погіршив, а не поліпшив положення Церкви. І зовсім не був це парадокс, що проголошення нового декрету про Православну Церкву попередили відомі події на Холмщині на весну і влітї того самого 1938. р., при кінці якого зявився декрет. Адже в новій бурі, що пронеслась над Церквою, вже не безпосередньо народня маса та ксьондзи виступали на сцені, як дієві особи, як це було у 1918—19 рр. Інші чинники дійшли до голосу; ті самі, що причинились до появи нового декрету восени 1938. р.

О. Семененко.

*) Днви „Діло“ ч. 11. з 18. січня п. р.

Сплата хліборобських довгів цінними паперами.

Міністр скарбу видав розпорядок з 31. грудня 1938 р. (Д. З. ч. 3 поз: 14) про сплату довгів цінними паперами. Отже хліборобські довги до 500 зол. можна сплачувати лише готівкою. Всі більші хліборобські довги, крім банкових довгів, у висоті понад 500 зол. можна сплачувати до дня 31. грудня 1940 року такими цінними паперами після їх номінальної вартости: 1) **облігаціями державних позичок:** І. серії 3% державної земельної ренти; 3% премійної інвестиційної позички; 4% консолідаційної позички; 4½% внутрішньої державної позички з 1937 р., 5% державної конверсійної позички з 1924 р.; 5% конверсійної залізничої позички і 6% внутрішньої („народової“) позички з тим, що при сплаті хліборобських довгів облігаціями 6% внутрішньої („народової“) позички обовязують окремі постанови щодо цесії (відступлення) облігації цієї позички; 2) **заставними листами державних банків:** а) Державного Рільного Банку: 4½% заставними листами і 5½% заставними листами; б) Банку Господарства Краєвого 4½, 5½ і 6% заставними листами; 3) 4½% заставними листами Земського Кредитового Т-ва у Варшаві; Земського Кредитового Т-ва у Львові; Земського Кредитового Т-ва в Познані та Акційного Гіпотечного Банку у Львові. Згадані облігації та заставні листи повинні мати купони. Яку-ж користь має селянин, якщо сплачує свій довг цінними паперами? Отже користь зі заплати довгу цінними паперами така, що довжник може їх купити по нижчім курсі від номінального. Зате віритель мусить приняти цінні папери по номінальнім курсі (нпр. довжник купує облігацію виставлену на 100 зол. за 70 зол.; 30 зол. ховає до кишені, бо віритель мусить приняти таку облігацію за 100 зол.). І ця ріжниця між двома курсами є заробітком довжника і на цьому полягає полекша при сплаті довгів цінними паперами.

Сторінка без політики.

Майстри шпигунської штуки.

ЯПОНЦІ ТА МОСКАЛІ.

Англійський генерал Баден-Повел у своїй книжці „Мої пригоди як шпигуна" пише, що чоловік, який рішається йти до ворога, аби підглянути його тайни, мусить бути не тільки відважний, інтелігентний та спритний, але повинен бути ще й добрим актором. Якщо він не зуміє перестроюватися та грати щораз то інші ролі, великих тайн не здобуде. Майстрами в тому є японські шпигуни і для їх витівок згаданий генерал не знаходить похвал. Своїм спритом найкраще пописалися японці 1905 р. і можна сказати, що від російсько-японської війни змінилися методи шпіонажі. Напередодні війни вся Росія була засипана японськими агентами; вони воскресли і на царськім дворі, де від генералів і великих князів здобували прецінні відомости. Одного з них приловили 1904. р. в Петрограді; свою ревність він посунув так далеко, що приняв православя і мав женитися з російською аристократкою, в сальонах якої були царські достойники.

У світовій війні архимайстрами у шпигунстві були росіяни. За звідомленням німецького генерального штабу, терен Східної Прусії був ліпше знаний російському штабові, ніж німецькому. Коли російські війська ввійшли до Прус, в одного з тамошніх дідичів станув кватирою російський капітан, який два роки раніше служив у нього наймитом до коней і слідив терен майбутньої війни. Росіяни мали перед сто роками найбільшу славу на полі шпіонажі. Російський полковник Фігнер мав незвичайний дар змінювати свій вигляд. В часі війни за Москву вдалося йому переодягтися за одного з адютантів Наполеона і привезти такий розказ, яким втягнув у засідку цілу бриґаду французьких військ.

З Фігнером може суперничати бур Авраам Абсальон, що говорив знаменито англійською мовою. Він убрався в однострій англійського капітана і не тільки збирав потрібні відомости для бурів, але навіть займав якийсь час відповідальне становище у ворожому таборі. Дуже справно провадили серби шпіонажу перед вибухом світової війни. Їх спеціяльністю було перебиратися за черців і черниці. В липні та серпні 1914 р. здемасковано в Мінхені, Відні і Берліні кілька черниць, які як виказало слідство були мужчинами. Того самого способу хопилися французи в часі пруської війни 1870 р. Поміж німецькими санітарями було чимало вищих французьких військових, що пересилали до своєї команди відомости.

Світова війна виказала, що до шпіонажі надаються значно ліпше жінки ніж мужчини; тому шпіонська служба складалася переважно з жінок.

ЛЮЧІЄТО.

У перших місяцях війни в 1914. р. французька розвідча служба була краще зорґанізована від німецької.

Одним із найкращих французьких шпигунів був Лючієто. Він перебував у Німеччині і мав змогу контактуватися з французьким генеральним штабом. Йому першому вдалося попасти на слід тайної підготови Німеччини до газової війни. Якось одного разу він побачив на залізничій стації кілька величезних вагонів-збірників, які мали відїхати до Ессену. Лючієто виїхав негайно до Ессену, щоб там довідатися, що міститься в таємничих збірниках. Там почав він пильно заходити до всіх ресторанів та пиварень, де сходилися робітники, що працювали в ріжних військових заведеннях. Один із робітників признався перед ним, що німецькі гармати стрілятимуть небавком на ворога газовими стрільнами. Лючієто видивився на робітника зачудований, буцімто він не довіряє йому. Тоді ображений робітник заявив, що дасть Лючієтові нагоду побачити пробу тих стрілен, яка відбудеться в найближчих днях у приявї цісаря.

Лючієто справді бачив ту пробу. Він бачив як приїхав цісар, як із гармати вистрілили газове стрільно у напрямі невеликого стада овець. Вівці заслонив раптом густий жовтавий дим і коли він розсіявся, всі вівці лежали мертві. Лючієто негайно повідомив про цю спробу Францію і переслав теж кусник стрільна, який йому вдалося знайти.

АРОНСОН.

Найсміливішим розвідчиком був не француз і не англієць, лише молодий жидок із Палестини на прізвище Аронсон. Він мешкав із своєю сестрою в Яфі і в нього на кватирі станув якийсь німецький ґенерал, який доволі часто залишав на своїм столі ріжні важні документи. Аронсон ненавидів турків, які були в союзі з Німеччиною і тому рішив помагати англійцям очевидно не лиш з ідеї, але і за добрі гроші. Він починав із генералом дуже часто ріжні балачки і в них зручно перескакував на військові теми та вимантчував від ґенерала всякі новини. Відтак уночі перепливав на човні до англійців і повідомляв їх про все те, що йому вдалося видобути від ґенерала і що довідалися теж його знайомі. Вкінці німці помітили, що їх пляни хтось зраджує англійцям і обвинувачували у шпигунстві сестру Аронсона. Її арештували, почали випитувати, але коли не вдалося від неї нічого видобути, її вбили. Аронсон утік до англійців і вернувся до Яфи разом з англійським військом.

ОЛЕКСАНДЕР ШЕК.

Таємні шпигунські установи антанти робили все можливе, щоб зараз-же після вибуху світової війни дістати ріжні німецькі шифрові ключі. Всеж довелося їм витратити багато часу, заки довідалися, що один примірник німецької шифрової книжки находиться в руках командантури німецьких окупаційних військ у Бельгії. Тільки найвищі коменданти армії та фльоти одержали деякі інформації, як визнаватися у тій шифровій книзі, яку зберігали немов ока в голові. Радіостацію в Брюселі обслуговувало всього кілька строго довірених осіб і якщо б раз не були зіпсувалися висильні апарати, то й ніхто не довідався би про істнування шифрової книжки в Брюселі. Апарати треба було тоді чимскоріше направити, а це ніяк не вдавалося. В Брюселі жив тоді відомий радіоспеціяліст інжинір Олександер Шек, австрійський німець з походження, вихований в Англії і від довгих років осілий з батьком у Брюселі.

В поспіху замість спровадити потрібного спеціяліста з Берліна, запрошено Олександра Шека 27. листопада 1914 р. до брюсельської командантури. Там провірили його документи, відфотографували і його більше не пустили до дому. Рівночасно переведена ревізія в його помешканні принесла несподіваний вислід. Найдено там невідомий ще тоді, цілком новітній тип радіоапарату, що приймав хвилі всякої довжини. В той час радіова техніка щойно виклювалася з яйця і винахід Шека був незвичайним осягом. У Брюселі панував тоді стан облоги і кожній особі, в якої найдено радіоапарат, загрожувала кара смерти. Шека всеж помилували, бо військова влада потребувала його послуг. Йому поставили до вибору: або розстріл, або службу в німецькій радіостації. Шек вибрав це друге і дістав з того часу доручення приловлювати своїм апаратом всі радіотелеграми Антанти та їх відшифровувати. Він виявляв для цієї роботи спеціяльний хист тимбільше, що володів пятьома мовами та знаменито відгадував і комбінував чужі таємні шифри. За короткий час Шек зєднав собі велике довіря у своїх нових зверхників, які познайомили його врешті з німецькою шифровою книгою. Довіря до нього зміцнював факт, що його батько Йосиф Шек стояв віддавна у звязках з австрійським двором, був відомим австрійським патріотом і діячем у Бельгії та Голяндії.

Англійська розвідча служба довідалася скоро про цю подію і через своїх агентів у Брюселі звернула дбайливу увагу на особу Шека. Дальше пішли події звичайним шляхом. Шекові підсунено молоду, дуже гарну жінку, членицю бельгійської таємної військової організації „Свобідна Бельгія", яка втягнула його у свої любовні тенети. Згодом вона роз'яснила йому, що своєю службою у німців він зраджує свою прибрану батьківщину і намовила його до крадежі німецької шифрової книжки. Це завдання не було таке легке. Цінна і тяжка книжка була оправлена в оливо і виймали її зі сталевої каси тільки тоді, коли відчитували якусь шифрову телеграму. Сама крадіж, хоч би й вдалася, була недоцільна, бо німці ствердили б її брак, були б негайно змінили шифру. Що робить Шек? Він вчиться щоденно напамять кілька уступи шифрового ключа і вертаючи домів переписує і дає переховувати своїй любці. Після сімох місяців робота була готова.

Стільки саме часу потребувала німецька поліція, щоб почати підозрівати зносини Шека з гарною бельгійкою. Шека арештували, перевели трус в його хаті, але не найшли нічого так, що довелося його звільнити. Звільненого з арешту не приняли вже німці назад до служби, але поставили під поліційний догляд і під карою смерти заборонили йому віддалюватися з Брюселя.

А проте Олександер Шек утік. Дня 14 серпня 1915 р. виїхав він потайки на ровері з Брюселя, прямуючи до недалекої голяндської границі. Ця границя була тоді дуже сильно бережена німцями, які заклали здовж неї суцільний мур з колючого дроту, через який йшла дуже сильна електрична струя, що вбивала на місці. Але і на це найшов Шек і його приятелі добру раду. Вони побудували деревляний дашок обтягнули його щільно гумою і підсунувши його підкопаним хідничком попід дроти зробили діру, кудою могла людина, втягаючися на руках і ногах, перелізти.

Шек утік і від цього часу пропав по ньому всякий слід. Є всі дані, що Шека позбулися англійці, усуваючи єдиного свідка великої тайни.

Подав О. Степан Ковалів.

ГУМОР.

ДІТИ.

— Дорогенька Марусенько! — каже тітка до сестрінки — у твому віці я ще не була така вілізлива.

— А коли ти стала нею, тіточко?

ЗАВВАГА ВПОРУ.

Галина сидить у сальоні зі своїм нареченим. Її 6-літній братчик Петрусь бавиться обік. Він нараз устає і каже: „Галю! правда, що якби я вийшов тепер з кімнати, то він поцілував би тебе!

Галина обурена: — Ах! ти смаркачу! Зараз забирайся з сальону!

ВІДПОВІДНА ЛЕКТУРА.

Мама до 10-літньої доньки:

— Сонію! Я виразно заборонила тобі читати любовні повісти!

— Але-ж, мамцю, це не є любовна повість, а історія про подружжя!

ДОБРИЙ СПІВРОБІТНИК.

Директор великої фірми приймає свого нового співробітника і ставить йому ріжні питання. Далі каже так:

— Я мушу знати своїх співробітників, чи вони енергійні і чи мають амбіцію. Бо хто не хоче йти вперед той нічого не зробить. Скажіть мені щиро, чи ви амбітні?

— О, так, пане директоре! І впевняю вас, що не спічну, поки не займу вашого місця.

НЕДБАЛИЙ КРАВЕЦЬ.

Жінка пришиває ґудзик свому чоловікові і каже:

— Страх, які то несовісні нинішні кравці. Цей ґудзик я вже пришиваю тобі може пятий раз, від часу, як ти вдягнув оце убрання!

Фантазії О. Штрассера

ЧИ ДІЙСНІ НАМІРИ А. ГІТЛЕРА?

Отто Штрассер, колишній націонал-соціяліст і провідник т. зв. „чорного фронту", підземної організації, що в суспільних справах дуже наближувалась до большевизму, який у звязку з кривавою чисткою в націонал-соціялістичній партії в 1934 році мусів утікати за кордон, дав на днях інтерв'ю одній французькій газеті про „найближчі пляни Гітлера". Передруковує це інтерв'ю варшавський тижневик „Чарно на бялем" з 22. січня.

Штрассер заявив:

„Маючи на увазі ритм, що опанував Німеччину після упадку чехословацького бастіону, не будете довго чекати на видовище вояків Гітлера в Мадярщині і в Румунії. **Побачите на весну його дивізії на березі Чорного Моря, готові рушити шляхом на північ: Одеса—Київ, або на південь: Трапезунт—Баґдад.**

Імовірно, хоч це ще не вирішено остаточно, Гітлер вибере північний шлях. Цей шлях веде до розгрому Росії та визволення України, яка в розрахунках Гітлера грає таку саму ролю, як Польща в комбінаціях Наполеона.

Гітлер хоче повалити Сталіна і большевизм та заключити господарський і військовий союз з фашистівською Росією (?!).

Один з найбільших мислителів усіх часів — говорив О. Штрассер — Тома Масарик уже перед кількома роками передсказав був програму Гітлера слово в слово. Його (Гітлера) політична тенденція спрямує пангерманізм у 3 напрямах: на захід, на південь та на схід, отже проти Англії та Франції, проти Італії і Балкану, проти Росії. Це спричинить, очевидно, концепцію Середущої Европи під ґеґемонією Німеччини, яка включалаб Німеччину, Австрію, Мадярщину, Балкан та Туреччину; остання мала б бути сполучною вісю з Азією й Африкою, де є колишні німецькі кольонії...

З Берліна на Баґдад — каже Штрассер — веде шлях через Прагу, Варшаву (?), Будапешт, Білгород, Софію, Царгород. Той самий шлях прямує і до Каїру. Присвоєння західньо-російських провінцій, політика супроти балтійських держав, становище супроти Польщі й України, що має повстати, буде вислідом політики, заснованої на організації німецької Середущої Европи та німецької ґеґемонії в Азії й Африці. Шлях Берлін—Баґдад доповнить шлях Берлін—Варшава—Київ—Одеса."

Прочитавши інтерв'ю О. Штрассера, що в очах деяких европейців ще й нині є знавцем політичних настроїв та плянів у рядах німецьких націонал-соціялістів, не можна обігнатись від думки, що Штрассер багато фантазує та видумує, щоб компромітувати своїх колишніх партійців, нині смертельних ворогів. Інтерв'ю подаємо тільки як причинок до ствердження факту, що навіть німецькі політичні еміґранти займаються тепер... українською проблемою.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 23. січня 1889.

ЗБІЛЬШИЛИ ЗАЛОГУ КИЄВА.

„Згідно з вістками, які „Пол. Корр." дістала з Києва, в останніх днях скріплено тамошню залогу на чотири шкадрони уральських козаків, що прийшли туди з Оренбурга. З глибокої Росії йдуть від половини грудня великі транспорти рекрутів на західні границі. Всі полки, що стоять в західніх губерніях, скріплено на 40 рекрутів і з кожного полку пущено на відпустку ледви по 20 старших вояків. Взагалі має бути цьогорічний контингент рекрутів значно більший як в останніх роках".

ПРОТИ ВЛАДИ НІМЕЧЧИНИ НАД ОСТРОВАМИ.

Берлін, 23 січня. Цісар відвідав колисьту кн. Бісмарка й перебув у нього пів години. З Льондону наспіла сюди вістка, що Англія спільно з Америкою протестує проти верховної влади Німеччини над островами Самоа.

Сильне невдоволення у Карпатській Україні.

Під таким наголовком і товстим друком берлінський „Фелькішер Беобахтер" з 21. ц. м. приносить таку телеграму з Хусту:

„Положення в Карпатській Україні загострюється. Чеська жандармерія почала перші оружні заходи, щоб зломити український опір проти іменування ґенерала Прхали. В Даниловім арештовано багатьох національно свідомих українців. Жандармерія обсадила домівку „Січі" в Королеві біля Хусту. В Солотвинських Долах жандарми виступили проти німецьких мешканців, проти чого зложив якнайгостріший протест у чеській військовій команді державний секретар для німецьких справ Ольдофреді.

Карпато-український уряд далі противиться іменуванню ґенерала Прхали членом карпато-українського уряду. Він вислав телеграму до президента Гахи і премієра Берана з домаганням направити знасилування конституції.

Одночасно премієр Волошин та міністер Ревай повідомили праський центральний уряд, що не приймають запросин на засідання повного кабінету і доти не возьмуть участи в роботах центрального уряду, доки не буде приверненний правний стан.

——o——

Самоуправні вибори.

В неділю 22. січня ц. р. відбулися вибори до міських рад: Любачеві, Мостах Великих і Чорткові.

В Любачеві українці здобули **3 мандати** (втратили 2, раніше мали 5), поляки 14 і жиди 4.

В Мостах Великих українці **здобули 4 мандати** (раніше 2), а поляки 8 мандатів.

У Чорткові українці здобули **ледви один мандат**, поляки 18, жиди 5.

——o——

Велике національне свято Карпатської України.

20-ТИСЯЧНИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД НА ВУЛИЦЯХ ХУСТУ.

Вчора (в неділю) Карпатська Україна відсвяткувала 20. роковини проголошення Української Народньої Ради. Найбільш величаво відсвяткував цей день Хуст, куди спеціяльні поїзди з Рахова привезли тисячі гуцулів у народніх строях. Вулицями Хусту перейшов 20-тисячний похід, почалися промови. Перший виступив д-р Бращайко, який підкреслив, що є це свято єдности всіх українців та закликав приявних, щоб зберегли лад. Опісля виголосив промову прем. о. д-р Волошин. Він ствердив, що перед 20-ма роками карпатські українці пробудилися з вікового сну, що б вже ніколи не виректися свободи. Зближуються вибори — буде це своєрідний плебісцит, у якому карпатські українці мають доказати, що вони зрілі до самостійного життя. Треба дати відповідь на те, що говорять про Карпатську Україну її вороги. Нашою найвищою ціллю є добро українського народу.

Опісля д-р Бращайко описав події зі січня 1919 р., як очевидець. Дальше промовляв І. Рогач, Ф. Ревай та інші. Свято закінчено національним гимном.

Розбудова почтової сітки в Карпатській Україні.

Дирекція почт і телеґрафів у Хусті підвищила почтовий уряд у Хусті та Сваляві до І. категорії почтових урядів. Тепер Карпатська Україна має 2 почтові уряди І. категорії, 14 урядів ІІ. категорії та 16 ІІІ. кат. З приводу територіяльних змін розширились округи деяких почтових урядів, тому теж у найближчому часі дирекція почт відкриє 4 нові почтові й телеграфічні уряди, а саме в Невицькім, Кольчині, Великих Лазах та у Хмільнику.

НОВЕ РОЗМІЩЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ СУДІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чехословацьке міністерство народньої оборони визначило дивізійному та бриґадному судові і прокуратурі з Кошиць як нове місце осідку Пряшів. Суд бриґади та відділа військової прокуратури з Ужгороду перенесено до Гуменного. Окремий делеґат бриґадного суду з Гуменного буде урядувати в Хусті

——o——

ПАЛЕСТИНСЬКІ АРАБИ ТАКИ НЕ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТИ В КОНФЕРЕНЦІЇ КРУГЛОГО СТОЛА?

Ще в суботу пополудні твердили в добре поінформованих колах, що палестинські араби візьмуть участь у льондонській конференції. Тимчасом з Каїру наспіла вістка, що в ночі з пятниці на суботу араби таки рішили не брати участи в тій конференції.

——o——

КНЯЗЬ АБД ЕЛЬ МОНЕЙМ — ПРЕТЕНДЕНТОМ НА ПАЛЕСТИНСЬКИЙ ПРЕСТІЛ?

Як подає „Парі Суар", в арабських колах є мабуть концепція запропонувати палестинський престіл князеві Абд ель Монеймові, синові б. египетського хедива (віцекороля) Аббаса Гільмі. Він здається належатиме до арабської делеґації на конференцію круглого стола.

——o——

НАСЛІДНИК ІРАНСЬКОГО ПРЕСТОЛУ ЇДЕ ДО ЄГИПТУ.

Наслідник престолу Ірану виїде небавом до Бейруту, відтіля до Єгипту. В недалекому майбутньому він одружиться зі сестрою египетського короля.

ПОСТЕПЕННИЙ „АНШЛЮС" ГАТАЮ ДО ТУРЕЧЧИНИ.

Уряд Гатаю (санджаку Александрети) звернувся до турецького уряду з проханням, дозволити уживати в Гатаю турецькі поштові марки.

Недавно турецький уряд дозволив своїм консулям давати турецькі пашпорти громадянам Гатаю.

МІНІСТЕРСТВО ПРОПАҐАНДИ В ЕСТОНІЇ.

В естонському уряді утворено міністерство пропаґанди та доручено його редакторові Ойдерманнові, який рівночасно став віцепремієром.

Офіційний комунікат про візиту міністра Чяна в Білгороді.

Офіційний комунікат стверджує, що візита мін. Чяна в Білгороді дала нагоду перевести виміну поглядів у щирій атмосфері та що оба державні мужі мали нагоду з вдоволінням оцінити ділання пакту з 25. III. 1937. р., який становить одну з основ закордонної політики обох держав.

Оба міністри розглянули ситуацію в ріжних частинах Европи, де обі держави заінтересовані, та потвердили намір продовжувати співпрацю для скоординування ладу й миру. Італія візьме в цій співпраці участь в дусі подібному до конструктивного духа оси Рим-Берлін.

Широко обговорено господарські справи та стверджено, що в цьому напрямі є ще широкі можливости.

Фантазії О. Штрассера

ЧИ ДІЙСНІ НАМІРИ А. ГІТЛЕРА?

Отто Штрассер, колишній націонал-соціяліст і провідник т. зв. „чорного фронту", підземної організації, що в суспільних справах дуже наближувалась до большевизму, який у звязку з кривавою чисткою в націонал-соціялістичній партії в 1934 році мусів утікати за кордон, дав на днях інтерву одній французькій ґазеті про „найближчі пляни Гітлера". Передруковує це інтерву варшавський тижневик „Чарно на бялем" з 22. січня.

Штрассер заявив.

„Маючи на увазі ритм, що опанував Німеччину після упадку чехословацького бастіону, не будете довго чекати на видовище вояків Гітлера в Мадярщині і в Румунії. **Побачите на весну його дивізії на березі Чорного Моря, готові рушити шляхом на північ: Одеса—Київ, або на південь: Трапезунт—Багдад.**

Імовірно, хоч це ще не вирішено остаточно, Гітлер вибере північний шлях. Цей шлях веде до погрому Росії та визволення України, яка в розрахунках Гітлера грає таку саму ролю, як Польща в комбінаціях Наполеона.

Гітлер хоче повалити Сталіна і большевизм та заключити господарський і військовий союз з фашистівською Росією (?!).

Один з найбільших мислителів усіх часів — говорив О. Штрассер — Тома Масарик уже перед кількома роками передсказав був програму Гітлера слово в слово. Його (Гітлера) політична тенденція спрямує панґерманізм у 3 напрямах: на захід, на південь та на схід, отже проти Англії та Франції, проти Італії і Балкану, проти Росії. Це спричинить, очевидно, концепцію Середущої Европи під геґемонією Німеччини, яка включалаб Німеччину, Австрію, Мадярщину, Балкан та Туреччину; остання мала б бути сполучною віссю з Азією й Африкою, де є колишні німецькі кольонії...

З Берліна на Багдад — каже Штрассер — веде шлях через Прагу, Варшаву (?), Будапешт, Білгород, Софію, Царгород. Той самий шлях прямує і до Каїру. Присвоєння західньо-російських провінцій, політика супроти балтійських держав, становище супроти Польщі й України, що має повстати, буде вислідом політики, заснованої на організації німецької Середущої Европи та німецької геґемонії в Азії й Африці. Шлях Берлін—Багдад доповнить шлях Берлін—Варшава—Київ—Одеса."

Прочитавши інтерву О. Штрассера, що в очах деяких европейців ще й нині є знавцем політичних настроїв та плянів у рядах німецьких націонал-соціялістів, не можна обігнатись від думки, що Штрассер багато фантазує та видумує, щоб компромітувати своїх колишніх партійців, нині смертельних ворогів. Інтерву подаємо тільки як причинок до ствердження факту, що навіть німецькі політичні емігранти займаються тепер... українською проблемою.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 23. січня 1889.

ЗБІЛЬШИЛИ ЗАЛОГУ КИЄВА.

„Згідно з вістками, які „Пол. Корр." дістала з Києва, в останніх днях скріплено тамошню залогу на чотири шкадрони уральських козаків, що прийшли туди з Оренбурга. З глибокої Росії йдуть від половини грудня великі транспорти рекрутів на західні границі. Всі полки, що стоять в західніх губерніях, скріплено на 40 рекрутів і з кожного полку пущено на відпустку ледви по 20 старших вояків. Взагалі має бути цьогорічний контингент рекрутів значно більший як в останніх роках".

ПРОТИ ВЛАДИ НІМЕЧЧИНИ НАД ОСТРОВАМИ.

Берлін, 23 січня. Цісар відвідав колисьту кн. Бісмарка й перебув у нього пів години. З Льондону наспіла сюди вістка, що Англія спільно з Америкою протестує проти верховної влади Німеччини над островами Самоа.

Сильне негодування у Карпатській Україні.

Під таким нагловком і товстим друком берлінський „Фелькішер Беобахтер" з 21. ц. м. приносить таку телеграму з Хусту:

„Положення в Карпатській Україні загострилось. Чеська жандармерія почала перші очевидні заходи, щоб зломити український опір проти іменування генерала Прхали. В Даниловім арештовано багатьох національно свідомих українців. Жандармерія обсадила домівку „Січі" в Королеві біля Хусту. В Солотвинських Долах жандарми виступили проти німецьких мешканців, проти чого зложив якнайгостріший протест у чеській військовій команді державний секретар для німецьких справ Ольдофреді.

Карпато-український уряд далі противиться іменуванню генерала Прхали членом карпато-українського уряду. Він вислав телеграму до президента Гахи і премієра Берана з домаганням направити знасилування конституції".

Одночасно премієр Волошин та міністр Ревай повідомили праський центральний уряд, що не приймають запросин на засідання повного кабінету і доти не возьмуть участи в роботах центрального уряду, доки не буде привернений правний стан.

—o—

Самоуправні вибори.

В неділю 22. січня ц. р. відбулися **вибори** до міських рад: Любачеві, Мостах Великих і Чорткові.

В Любачеві українці здобули **3 мандати** (втратили 2, раніше мали 5), поляки 14 і жиди 4.

В Мостах Великих українці **здобули 4 мандати** (раніше 2), а поляки 8 мандатів.

У Чорткові українці здобули **ледви один** мандат, поляки 18, жиди 5.

—o—

Велике національне свято Карпатської України.

20-ТИСЯЧНИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ПОХІД НА ВУЛИЦЯХ ХУСТУ.

Вчора (в неділю) Карпатська Україна відсвяткувала 20. роковини проголошення Української Народньої Ради. Найбільш величаво відсвяткував цей день Хуст, куди спеціяльні поїзди з Рахова привезли тисячі гуцулів у народніх строях. Вулицями Хусту перейшов 20-тисячний похід, почалися промови. Перший виступив д-р Бращайко, який підкреслив, що є свято єдности всіх українців та закликав присутніх, щоб зберегли лад. Опісля виголосив промову прем. о. д-р Волошин. Він ствердив, що перед 20-ма роками карпатські українці пробудилися з вікового сну, що б вже ніколи не виректися свободи. Зближуються вибори — буде це своєрідний плебісцит, у якому карпатські українці мають доказати, що вони зрілі до самостійного життя. Треба дати відповідь на те, що говорять про Карпатську Україну її вороги. Нашою найвищою ціллю є добро українського народу.

Опісля д-р Бращайко описав події зі січня 1919 р., як очевидець. Дальше промовляв І. Рогач, Ф. Ревай та інші. Свято закінчено національним гимном.

ПАЛЕСТИНСЬКІ АРАБИ ТАКИ НЕ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТИ В КОНФЕРЕНЦІЇ КРУГЛОГО СТОЛА?

Ще в суботу пополудні твердили в добре поінформованих колах, що палестинські араби візьмуть участь у льондонській конференції. Тимчасом з Каїру наспіла вістка, що в ночі з пятниці на суботу араби таки рішили не брати участи в тій конференції.

—o—

КНЯЗЬ АБД ЕЛЬ МОНЕЙМ — ПРЕТЕНДЕНТОМ НА ПАЛЕСТИНСЬКИЙ ПРЕСТІЛ?

Як подає „Парі Суар", в арабських колах є мабуть концепція запропонувати палестинський престіл князеві Абд ель Монеймові, синові б. египетського хедива (віцекороля) Аббаса Гільмі. Він здається належатиме до арабської делеґації на конференцію круглого стола.

—o—

Розбудова почтової сітки в Карпатській Україні.

Дирекція почт і телеграфів у Хусті підвищила почтовий уряд у Хусті та Сваляві до І. категорії почтових урядів. Тепер Карпатська Україна має 2 почтові уряди І. категорії, 14 урядів II. категорії та 16 III. кат. З приводу територіяльних змін розширились округи деяких почтових урядів, тому теж у найближчому часі дирекція почт відкриє 4 нові почтові й телеграфічні уряди, а саме в Невицькім, Кольчині, Великих Лазах та у Хмільнику.

НОВЕ РОЗМІЩЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ СУДІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чехословацьке міністерство народньої оборони визначило дивізійному та бриґадному судові і прокуратурі з Кошиць як нове місце осідку Пряшів. Суд бриґади та відділ військової прокуратури з Ужгороду перенесено до Гуменного. Окремий делеґат бриґадного суду з Гуменного буде урядувати в Хусті.

—o—

НАСЛІДНИК ІРАНСЬКОГО ПРЕСТОЛУ ЇДЕ ДО ЕГИПТУ.

Наслідник престолу Ірану виїде небавом до Бейруту, відтіля до Египту. В недалекому майбутньому він одружиться зі сестрою египетського короля.

ПОСТЕПЕННИЙ „АНШЛЮС" ГАТАЮ ДО ТУРЕЧЧИНИ.

Уряд Гатаю (санджаку Александрети) звернувся до турецького уряду з проханням, дозволити уживати в Гатаю турецькі поштові марки.

Недавно турецький уряд дозволив своїм консулям давати турецькі пашпорти громадянам Гатаю.

Офіційний комунікат про візиту міністра Чяна в Білгороді.

Офіційний комунікат стверджує, що візита мін. Чяна в Білгороді дала нагоду перевести обміну поглядів у щирій атмосфері та що оба державні мужі мали нагоду з вдоволлям оцінити значення пакту з 25. III. 1937. р., який становить одну з основ закордонної політики обох держав.

Обі міністри розглянули ситуацію в ріжних частинах Европи, де обі держави заінтересовані, та потвердили намір продовжувати співпрацю для скоординування ладу й миру. Італія візьме в цій співпраці участь в дусі подібному до конструктивного духа оси Рим-Берлін.

Широко обговорено господарські справи та стверджено, що в цьому напрямі є ще широкі можливости.

МІНІСТЕРСТВО ПРОПАҐАНДИ В ЕСТОНІЇ.

В естонському уряді утворено міністерство пропаґанди та поручено його редакторові Ойдермановi, який рівночасно став віцепремієром.

Дисциплінарна відповідальність за письмо до Адвокатської Палати в українській мові.

Начальна Адвокатська Рада розглядає конфлікт між Союзом Українських Адвокатів та львівською Адвокатською Палатою. Українські адвокати висилають до палати письма по українськи; палата не приймає їх, мовляв: згідно зі законом про устрій адвокатури її урядовою мовою є польська мова. Д-ра Костя Левицького притягнули до дисциплінарної відповідальности за те, що він виповнив по українськи офіційний квестіонар. Д-р К. Левицький відкликався до Начальної Адвокатської Ради.

—o—

Вислїди виборів до міських рад у Любачеві й Добромилі.

Минулої неділі відбулися вибори до міських рад у Любачеві та Добромилі, які дали такий вислід: У Любачеві українці здобули 3 мандати, поляки — 13, з того ОЗН — 7, Стронніцтво Людове — 1, безпартійні — 1. У Добромилі: українці — 1 мандат, Польський виборчий комітет — 10 мандатів, з того ОЗН — 5, народові демократи — 3, ППС та безпартійні по одному.

Плєнарне засідання сойму.

У Варшаві відбулося вчора плєнарне засідання сойму. На самому вступі маршал повідомив сойм, що прийшли відповіди від премієра на низку посольських інтерпеляцій. Відповіди прийшли на інтерпеляції: посла Дудзінського у справі спільної мадярсько-польської границі, посла Зомерштайна у справі безпеки у високих школах, відповіди на інтерпеляції кількох українських послів у справі ріжних льокальних подій, посла Путка у справі амнестії та ген. Скварчинського у жидівській справі.

З черги віцемаршал Длугош обговорив урядовий проєкт закону про злуку шкільного самоврядування з територіяльним. Засадничою, провідною думкою того проєкту є, що він ліквідує окреме шкільне самоврядування та одночасно творить облігаторійні органи територіяльного самоврядування для освітніх справ у формі освітніх комісій, міських та сільських громад і повітових. У тих справах поправки зголосили посли: д-р Перфецький, д-р Баран і Зомерштайн. Поправки змагали до того, щоб до освітніх комісій ввести представників віроісповідань законно признаних. Крім того посол Перфецький пропонував введення до таких комісій представника шкільного комітету. Референт пояснював, що представники духовенства й так входять у склад громадських та міських рад і тому теж можуть з того титулу входити до освітніх комісій. Крім того громада може вибрати трьох представників зпоза складу ради. У вислїді референт заявився проти поправок представників меншин.

Пос. д-р Перфецький боронив свого становища, жалуючися, що проєкт відбирає українцям та іншим меншинам вплив на освітні комісії. Також посол Баран обстоював потребу своїх поправок.

Сойм відкинув усі поправки та прийняв законопроєкт в першім і другім комісійнім читанню разом із резолюцією комісії.

Другою справою, що безпосередньо цікавила представників меншин був проєкт закону про купно на власність держави земських нерухомостей, які збувають через екзекуцію. При обороті землею треба в цілій Польщі дозволу адміністраційної влади, зате при екзекуції такого дозволу не треба. Референт пос. Врублєвський подавав приклади, що в одному лиш волинському воєвідстві **10 великих обєктів перейшло в непольські руки.** До того проєкту поправки зголосив пос. Болюх, а саме, щоб від рішення воєводи можна було відкликатися до міністерства хліборобства.

Сойм відкинув поправки меншин та прийняв законопроєкт у цілості.

* * *

На вчорашньому засіданні сойму пос. д-р Баран зголосив внесок із проєктом новелї до закону про нотаріят.

Акція донського отамана ґенерала Попова.

ВІДІЗД ДО БЕРЛІНА ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ з УКРАЇНЦЯМИ.

Авас повідомляє з Праги під датою 19. ц. м.: „Сьогодні ранком донський отаман ген. Попов виїхав до Берліна, де він, по інформаціям з козацьких кол, зустрінеться і відбуде конференції з визначнішими представниками німецького політичного світу та **з українськими націоналістами.**

Поїздку ґенерала Попова в козацьких колах Праги ставлять у звязок з промовою Гітлера, що він її виголосить 30. січня, з недавньою поїздкою міністра Бека і з візитою міністра Хвальковського. Донський отаман зреферує в Берліні своє становище до протикомуністичного фронту і звернеться до Німеччини за допомогою.

Перед самим відїздом ґенерал Попов у двогодинній розмові з чехо-словацьким міністром закордонних справ Хвальковським сформулював становище донського козацтва до української справи. **Далі ген. Попов відбув також довгі наради з українським ґенералом Омеляновичем-Павленком. Вони оба осягнули повне порозуміння у всіх справах, що торкаються справи визволення України та козацьких земель.** Донський отаман вернеться до Праги у вівторок і звідти виїде до Білгороду.

Національні війська увійшли 100 кільометрів у глибину Катальонії.

25 КЛЬОМЕТРІВ ВІД БАРСЕЛЬОНИ.

Підчас найновішої офензиви національні війська посунулися на 100 кільометрів від Ебра — тепер вони стоять над рікою Ноя, допливом Льобреґату, що впадає до моря під Барсельоною. В неділю вони сфорсували лінію укріплень на лінії Іґалляда—Гарраф та зблизилися на 25 км. до Барсельони. Цю лінію прірвано під Іґалядою — опісля червоні віддали решту укріплень без бою.

Тактика національного командування полягає на тім, щоб не дати ворогові часу спочати, переорганізуватися до дальшої оборони. Поодинокі нац. кольони тримають між собою постійний контакт.

Червоні хотять побудувати над Льобреґатом такі укріплення, як над Манцанаресом під Мадридом; вони сподіються, що національний наступ вдасться спинити щойно на вулицях Барсельони.

11 НАЛЕТІВ НА БАРСЕЛЬОНУ В 1 ДНІ.

Як подає Авас, в неділю нац. літаки 11 разів бомбардували Барсельону, останній раз в 23. годині. 40 осіб згинуло, 73 ранено. В бомбардуванні взяло участь 15 літаків.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ ВИЇХАВ З БАРСЕЛЬОНИ?

Як говорять у Перпіньяні, през. Азаня виїхав з Барсельони мабуть до Мадриду або Валенсії. Командування наказало змішнити укріплення на збічах гір довкола Барсельони.

Всі ті, що влаштовують просфори, театральні вистави, концерти, забави та інші імпрези, нехай памятають, що місяць січень — це місяць Рідної Школи і тому ввесь дохід з таких імпрез пересилайте до Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46.

НОВІ РИМО-КАТОЛИЦЬКІ ЄПИСКОПСТВА.

Виленське „Слово" з 22. ц. м. повідомляє: **„В колах, зближених до церковної єрархії, кружляють чутки, що між урядом і церковними колами дійшло до остаточного узгіднення у справі утвореня двох нових дієцезій римо-католицького обряду: у Ґродні та в Станиславові.**

—o—

Здоровий прояв.

VI. виказ.

Крім постійних місячних датків зложили дальше самочинно з **нагоди Різдва Христового на коляду Рідній Школі** (в золотих) отсі: фірма „Гурт", Львів 100, Мочерняк Олекса с. Михайла, Ворохта 25, Я. Мацюк, Серпце 5, д-р Яремчишин М., Дрогобич (непринятий гонорар від інж. Ярослава Валюха зі Стебника) 35, Ольга Тучапська ж. Степана, Слобода Золота 1, Степан Болесь, Медова (від дівчат з Бишівських Сіножат) 11.12, Іван Кочержук, Лешків 1, Василь Капелюжний, Ковель 3, м-р Антін Ручицький, Варшава 3.50, гр.-кат. уряд парох. Тучне 6.24, м-р Футуйма, Стрижів 10, Осип Ґен. Клермон 21, гр.-кат. уряд парох. Боршів 11.2, гр.-кат. уряд парох. Висоцко Нижне 10.20, Михайло Гнойовий, Красносільці 4.50, читальня „Просвіти" Рівно 15, читальня „Просвіти" Дубків 10, Кружок „Р. Ш." Мокротин 2, Кружок Р. Ш. Тяпче 2.25, Григорій Іванчук, Борислав 10, Льонгин Юринець, Шиллів (келецьке воєв.) 2, Марія Тимяків, Жабє 7, Осип Моровик, Жабє 1, гр.-кат. уряд парох. Звижень 6.50, о. Іван Деревянко, Скала Подільська 50, Діяконова, Немирів Львівський 10, Вархоляк Степан, Воробліки Королівський 4.35, Кружок Р. Ш. Висипівці 5, Кружок Р. Ш. Сільце к. Войнилова 5, інж. Богдан Збудовський, Висока 5, гр.-кат. уряд парох. Залізці Старі 20, гр.-кат. уряд парох. Підгайці 98.60, Кохалук Іван, Олешичі Старі 11, Кружок Р. Ш. Курники 5, Кружок Р. Ш. Болохівці 40, Роман Дорик, Репужинці 10, Кружок Р. Ш. Угнів 115, Володимир Бак, Селиська к. Дидьова 9.35, Кружок Р. Ш. Бураківка 13.53, Лотоцький Степан, Пйотрків Трибунальський 2, Олекса Шабіволк, Вулька Запалівська 5.81, Кружок Р. Ш. Усте Єпископське 15, Ковальчук Антін, Лопатно (Волинь) 1. (Продовження буде).

ГЛІНКОВА ҐВАРДІЯ В МАДЯРЩИНІ.

КУП. У Великих Замках, на території забраній мадярами від Словаччини відбулися сходини ініціятивного комітету Глінкової Ґвардії в Мадярщині. В Будапешті буде виходити часопис „Словенска Єднось".

Як бачимо то мадяри сильно змінили своє становище до словацької меншини.

—o—

КАНАДА НЕ ВМІШАЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ В ЕВРОПІ.

Один із найвизначніших канадійських старшин отаман Тод із Отави, заявив підчас своєї промови в Отаві, що Канада є місцем, яке льогічно розваживши, мусить зазнати першого наступу на випадок війни". Якщо якась европейська держава схоче перемогти Англію, мусить перш усього відтяти її від домінії, які доставляють харчі та сирівці. Найважнішою з них є Канада.

На думку отамана Тода нема вже про це мови, щоб колинебудь у майбутньому можна було канадійську армію віслати до Европи. „Всі здібні носити зброю будуть потрібні Канаді до власної оборони". Цим теж пояснюють, що уряд дає так легко запевнення, що **Канада не вмішається до війни в Европі.** Так теж переводять основну реорганізацію канадійської поліції, яка досі була зорганізована на підставі сил, що мали би їхати до Европи. Цю реорганізацію достосовують до оборони самої Канади.

Новинки з Карпатської України.

Почалися знову праці над розбудовою доріг. КУП подає з Хусту, що з уваги на теплу й гарну погоду, яка настала в Карпатській Україні, на дорогах почалася знову праця, як частина здійснення пляну розбудови шляхів у Карпатській Україні.

Зимова допомога безробітним. Пресове Бюро Карпатської України повідомляє: Міністр Ю. Ревай призначив 300.000 ч. к. для безробітних. Ці гроші призначено головно на закупно кукурудзи.

Державний уряд посередництва праці. До Хусту перенесли Державну Посередню Праці, яку свого часу евакуували з Ужгороду до Великого Березного. Ця Державна Посередня Праці примістилась покищо в будинку Промислового Інспекторату. Вона має стати централею для цілої Карпатської України.

Державна Лічниця, що мала перенестися до Хусту, залишається далі на своєму старому місці, у Кривому.

ПРЕМІЄР МАДЯРЩИНИ В УЖГОРОДІ, МУКАЧЕВІ ТА БЕРЕГОВІ.

Як подає ПАТ, премієр Імреді перевів інспекцію Ужгороду, Мукачева й Берегова.

НОВИНКИ

25 СІЧЕНЬ

СЕРЕДА

От. ст. 12. січня 1939.
Татіяни муч., Євпраксії.
Лит. Нав. св. Павла.
Сонце: схід — 7.09, захід — 16.04
Місяць: схід — 9.19, захід — 22.12

Завтра: 26. січня. Четвер.
От. ст. 13. січня 1939.
Єрмила муч.
Лит. Полікарпа єп.
Сонце: схід — 7.07, захід — 16.06.
Місяць: схід — 9.42, захід — 23.18.

—o—

— **Українські народні пісні та думи на концерті.** Дня 28. січня ц. р. виступлять у Варшаві в салі консерваторії, вул. Окульнік ч. 1 Василь Тисяк (арт. опери, ліричний тенор) та Юрій Сингалевич, бандурист, у концерті українських пісень та дум. При фортепіяні пані Леся Вахнянин. Початок в год. 20. 208

— **Управа Народнього Театру ім. М. Садовського** для вшанування памяти 100-ліття смерти І. Котляревського випускає листівки ювілейної вистави у Львові і цілої дружини театру. Картки при кінці лютого можна буде дістати у всіх наших книгарнях у краю. 220

— **Поштові марки в Карпатській Україні.** З нагоди 20-ліття Української Національної Ради поштовий уряд у Хусті вибиватиме на всіх поштових посилках печатки з написом: 21. І. 1919 — 21. І. 1939 р.

— **Про відбиткову швайцарську книговість** буде відчит в четвер 26. ц.м. в год. 19.15 в домівці Союзу Книговодців у Львові при вул. Бурлярда ч. 5. Вступ для членів і гостей безплатний.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Класової Льотерії впали такі більші виграші: 5.000 зол. на ч. 115946 (постійна денна виграш); 50.000 зол. на ч.: 74633; 15.000 зол. на ч.: 141738; 10.000 зол. на ч.: 144385 153134; 5.000 зол. на ч.: 30388 79510 145565 154112; 2.000 зол. на ч.: 12323 20905 22735 27895 40018 53636 65832 69546 91392 111939 122266 135882 156752 158102; 1.000 зол. на ч.: 10665 28828 28940 28926 31926 31716 32235 32667 46942 47201 58410 59916 71050 72519 73362 87307 88422 91927 93529 97340 99934 100462 101238 102745 116163 131348 132798 150613 156719 158071.

— **Тіло на залізничому шляху.** На головному двірці у Львові знайшли в неділю по півночі тіло 26-літнього студента прав Діонізія Гешелеса, замешкалого при вул. Сикстуській ч. 11, якого переїхав поїзд. Здогадуються, що Гешелес вертався з перону від самбірського поїзду і дістався під поїзд тому, що переходив у заборонeному місці через рейки, щоби скоротити собі дорогу. Д. Гешелес був одружений з власничкою фірми фортепіянів „Дім Шопена". Щойно слідство виявить, чи причиною смерти був нещасливий випадок чи самогубство.

— **Скажений пес на вулицях Львова.** В суботу 21. ц. м. пополудні застрілено при вул. Лоретка пса, чорного мішанця, з кусником шнурка на шиї. Секція виявила, що пес був скажений. Тому особи і власники псів, що їх покусав скажений пес, повинні зголоситися негайно до IV. дільницевого уряду при вул. Бурлярда ч. 2, І. в інтересі власного здоровля і безпеки.

— **Присуд у процесі за зловживання на залізницях.** У понеділок 23. ц. м. в год. 11.30 трибунал окружного суду оголосив присуд у голосному процесі за грошеві зловживання в залізничій дирекції. Трибунал засудив Казимира Ментуса і Фердинанда Фіхмана по 3 роки вязниці, М. Уріха на півтора року вязниці, інж. Редліха на 1 рік вязниці, а двох підсудних: Яна Бахова та Йосифа Йозефсберґа увільнив від вини і кари.

— **Не на 6 місяців вязниці, а на 3 місяці арешту** засудив окружний суд у Перемишлі о. Василя Гриника, сотрудника в Гусакові, як це помилково ми подали в 11-му числі „Діла".

— **Влом до кооперативи.** В ночі зі суботи на неділю два злодії вломилися до кооперативи у Мокрянах пов. Самбір. Один зі селян 76-літній Андрій Мокрянський доглянув світло у кооперативі і пішов туди, де застав двох невідомих злодіїв. На його вид один зі злодіїв стрілив до старенького селянина Мокрянського і зранив його у груди. Оба злодії втікли. За ними шукає поліція.

— **Присуд у процесі, спертому на познаках.** Перед трибуналом окружного суду в Перемишлі скінчився сензаційний процес проти Анни Шпаковської, що спирався на познаках. Акт обвинувачення закидав підсудній, що вона винесла з хати спаралізовану пасербицю і кинула її до ріки. Трибунал увільнив її від вини і кари, бо не було доказів її вини.

— **Смерть на совганці.** Підчас совганки на ставі в Любаві заломився лід і трьох учеників впало до полонки. Двох з них удалося витягнути зпід леду; третій 13-літній Стшелецький затонув.

— **Жидам не підписують індексів.** Ононді проф. Р. Рибарський відмовив — як це телефонують до виленського „Слова" з 22. І. — на III. році права варшавського університету підписати індекси тим студентам жидам, що не хочуть сидіти в лавках по лівому боці.

— **Нечуване щастя італійського інжиніра.** Один італійський інжинір з Генуї пішов підчас свого побуту у Венеції до міського касина, де до кількох годин виграв 1.400.000 лірів. Тоді дирекція касина запросила щасливого інжиніра на таємну розмову і вручила йому чек на півтора міліона лірів за згоду інжиніра, що ніколи не переступить порога венецького касина.

— **Трагічна смерть у хвилях океану.** Підчас лету з Ню Йорку до Бермуд упав до моря англійський гидроплян, 270 км. на схід від рога Месі у стейті Ню Джерсі. На рятунок поплили кораблі і врятували 10 подорожніх з морських хвиль, які 10 годин ждали на допомогу. Залога і три члени залоги згинули.

— **Страшна смерть в копальні.** Підчас вибуху ґазів у копальні вугілля в м. Міядахо згинуло 76 вуглекопів. Дотепер видобули тіла 5-ох вуглекопів, вирятували 6-ох, з того трьох ранених. Рятункова акція триває далі.

— **Резерват для залюблених.** Дирекція одного з льондонських кін діставала постійно зажалення публики про те, що залюблені пари перешкоджають оглядати у спокою висвітлювані фільми. Щоб зарадити цьому лихові дотепний директор кінотеатру призначив для залюблених окремий темний куток, відділив його від решти салі занавісою і окремою оповісткою загрозив, що залюблених, які відважилися б займати місця поза „резерватом" велить усунути зі салі. Хоча новина дуже подобалась заінтересованим, то її поза одиноким випадком не вдалося здійснити, бо решта публики запротестувала проти такого резервату й загрозила бойкотом підприємства.

—o—

✝ Посмертні згадки.

О. ВОЛОДИМИР ЯРИМОВИЧ,

парох і декан у Росільній, станиславівської дієцезії, богородчанського повіту, помер досвіта 28 грудня м. р., коли велів запрягати коні і збирався виїхати в околицю на деканальну візитацію.

О. В. Яримович уродився 1879. р. і походив із священичої родини. Його дідо о. Іван Яримович був парохом Вільхівця, бобрецького повіту, батько о. Константин презвітером Успенської церкви, опісля парохом церкви св. Петра і Павла у Львові. Покійний — це брат о. Олександра Яримовича, емер. катехита і референта Митрополичої Консисторії у Львові та д-ра Івана Яримовича, адвоката у Львові.

Парохію в Росільній, що є одною з більших і рахує понад 3.000 вірних, обняв Покійний у 1922. році і працював там аж до останньої хвилини як ревний душпастир і народній провідник, дбалий однаково про вічне, як також і дочасне щастя повіреної собі пастви. Працював у всіх місцевих українських організаціях освітньо-економічних, котрих є там кільканацять; у деяких був сам основником і головою. Був не так настоятелем, як радше добрим батьком для своїх парохіян. За свою лагідність, вирозумілість, жертвенність і готовість все хочби і всю вину взяти на себе, ніж когонебудь у вині посуджувати — здобув собі Покійний велику любов і привязання вірних. У похороні, що відбувся 30. грудня м. р. і що його провадив о. Кость Білинський, декан зі Стриганців, в окруженні сорок довколичних українських священників, взяли участь тисячні маси народу. Виголошено кілька промов і зложено 17 вінків на домовину: від громади, від філії і читальні „Просвіти", від кружка „Рідної Школи", від кооператив та інших товариств місцевих і повітових. Серед тих вінків годиться згадати впр. вінок з написом: „Незабутньому соловієві — церковний хор". Це подяка невіджалуваному священикові за його чудовий спів.

Крім парохії осиротив Покійний дружину і сина, абсольвента Духовної Академії

В. Й. П.!

ЮРКО ЗАМОРОКА.

У Вишневі, рогатинського повіту помер 1[?]. січня старенький селянин Юрко Заморока. Була то людина, що поза своїм працьовитим родинним життям поклала і великі заслуги для розбудження й освідомлення нашого села. Не було колись у Вишневі інтеліґентів-українців, отже Покійний піднявся того труду і, хоч були великі перешкоди, заложив читальню „Просвіти" та викупив для неї дім — давню коршму, оснував кооперативу, що нині вже має і філію, кружок „С. Г." і молочарню та щиро займався тими товариствами аж до самої смерти. Крім праці над піднесенням свого села трудився також і в повіті з живими ще оо. Пеленським і Пристаєм. Величавим похороном віддячилося село своєму довголітньому провідникові, неструдженому робітникові та взірцевому християнинові. В. Й. П.!

Новинки з Карпатської України.

Почалися знову праці над розбудовою доріг. КУП подає з Хусту, що з уваги на теплу й гарну погоду, яка настала в Карпатській Україні, на дорогах почалася знову праця, як частина здійснення пляну розбудови шляхів у Карпатській Україні.

Зимова допомога безробітним. Пресове Бюро Карпатської України повідомляє: Міністр Ю. Ревай призначив 300.000 ч. к. для безробітних. Ці гроші призначено головно на закупно кукурудзи.

Державний уряд посередництва праці. До Хусту перенесли Державну Посередню Праці, яку свого часу евакуували з Ужгороду до Великого Березного. Ця Державна Посередня Праці примістилась покищо в будинку Промислового Інспекторату. Вона має стати централею для цілої Карпатської України.

Державна Лічниця, що мала перенестися до Хусту, залишається далі на свому старому місці, у Кривому.

ПРЕМІЄР МАДЯРЩИНИ В УЖГОРОДІ, МУКАЧЕВІ ТА БЕРЕГОВІ.

Як подає ПАТ, премієр Імреді перевів інспекцію Ужгороду, Мукачева й Берегова.

НОВИНКИ

25 СІЧЕНЬ

СЕРЕДА

Ст. ст. 12. січня 1939.
Татіяни муч., Євпраксії.
Лат. Нав. св. Павла.
Сонце: схід — 7.09, захід — 16.04.
Місяць: схід — 9.19, захід — 22.12

Завтра: 26. січня. Четвер.
Ст. ст. 13. січня 1939.
Єрмила муч.
Лат. Полікарпа еп.
Сонце: схід — 7.07; захід — 16.06.
Місяць: схід — 9.42; захід — 23.18.

— **Українські народні пісні та думи на концерті.** Дня 28. січня ц. р. виступлять у Варшаві в салі консерваторії, вул. Окульнік ч. 1 Василь Тисяк (арт. опери, ліричний тенор) та Юрій Сінгалевич, бандурист, у концерті українських пісень та дум. При фортепіяні пані Леся Вахнянин. Початок в год. 20. 208

— **Управа Народнього Театру ім. М. Садовського** для вшанування памяти 100-ліття смерти І. Котляревського випускає листівки ювілейної вистави у Львові і цілої дружини театру. Картки при кінці лютого можна буде дістати у всіх наших книгарнях у краю. 220

— **Поштові марки в Карпатській Україні.** З нагоди 20-ліття Української Національної Ради поштовий уряд у Хусті вибиватиме на всіх поштових посилках печатки з написом: 21. І. 1919 — 21. І. 1939 р.

— **Про відбиткову швайцарську книговість** буде відчит в четвер 26. ц.м. в год. 19.15 в домівці Союзу Книговодців у Львові при вул. Бурлярда ч. 5. Вступ для членів і гостей безплатний.

— **Хто виграв на льотерії:** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі більші виграші: 5.000 зол. на ч. 115946 (постійна денна виграна); 50.000 зол. на ч.: 74633; 15.000 зол. на ч.: 141738; 10.000 зол. на ч.: 144385 153134; 5.000 зол. на ч.: 30388 79510 145565 154112; 2.000 зол. на ч.: 12323 20905 22735 27895 40018 53636 67999 69546 91892 111939 122266 135882 156752 158102; 1.000 зол. на ч.: 10665 28828 28940 28926 31998 81718 32235 32667 46942 47201 58410 59916 71050 72519 73862 87307 88422 91927 93529 97340 99034 100462 101238 102745 116163 131348 132798 155613 156719 168071.

— **Тіло на залізничому шляху.** На головному двірці у Львові знайшли в неділю по півночі тіло 36-літнього студента прав Діонізія Гешелеса, замешкалого при вул. Сикстуській ч. 11, якого переїхав поїзд. Здогадуються, що Гешелес вертався з перону від самбірського поїзду і дістався під поїзд тому, що переходив у забороненому місці через рейки, щоби скоротити собі дорогу. Д. Гешелес був одружений з власничкою фірми фортепіянів „Дім Шопена". Щойно слідство виявить, чи причиною смерти був нещасливий випадок чи самогубство.

— **Скажений пес на вулицях Львова.** В суботу 21. ц. м. пополудні застрілено при вул. Локетка пса, чорного мішанця, з кусником шнурка на шиї. Секція виявила, що пес був скажений. Тому особи і власники псів, що їх покусав скажений пес, повинні зголоситися негайно до IV. дільницевого уряду при вул. Бурлярда ч. 2, І. в інтересі власного здоровля і безпеки.

— **Присуд у процесі за зловживання на залізницях.** У понеділок 23. ц. м. в год. 11.30 трибунал окружного суду оголосив присуд у голосному процесі за грошеві зловживання в залізничій дирекції. Трибунал засудив Казимира Ментуса і Фердинанда Фіхмана по 3 роки вязниці, М. Уріха на півтора року вязниці, інж. Редліха на 1 рік вязниці, а двох підсудних: Яна Бахова та Йосифа Йозефсберґа увільнив від вини і кари.

— **Не на 6 місяців вязниці, а на 3 місяці арешту** засудив окружний суд у Перемишлі о. Василя Гриника, сотрудника в Гусакові, як це помилково ми подали в 11-му числі „Діла".

— **Влом до кооперативи.** В ночі зі суботи на неділю два злодії вломилися до кооперативи у Мокрянах пов. Самбір. Один зі селян 76-літній Андрій Мокрянський доглянув світло у кооперативі і пішов туди, де застав двох невідомих злодіїв. На його вид один зі злодіїв стрілив до старенького селянина Мокрянського і зранив його у груди. Оба злодії втікли. За ними шукає поліція.

— **Присуд у процесі, спертому на познаках.** Перед трибуналом окружного суду в Перемишлі скінчився сензаційний процес проти Анни Шпаковської, що спиралася на познаках. Акт обвинувачення закидав підсудній, що вона винесла з хати спаралізовану пасербицю і кинула її до ріки. Трибунал увільнив її від вини і кари, бо не було доказів її вини.

— **Смерть на совганці.** Підчас совганки на ставі в Любаві заломився лід і трьох учеників впало до полонки. Двох з них удалося витягнути зпід леду; третій 13-літній Стшелецький затонув.

— **Жидам не підписують індексів.** Оноді проф. Р. Рибарський відмовив — як це телефонують до виленського „Слова" з 22. І. — на III. році права варшавського університету підписати індекси тим студентам жидам, що не хочуть сидіти в лавках по лівому боці.

— **Нечуване щастя італійського інжиніра.** Один італійський інжинір з Ґенуї пішов підчас свого побуту у Венеції до міського касина, де до кількох годин виграв 1.400.000 лірів. Тоді дирекція касина запросила щасливого інжиніра на таємну розмову і вручила йому чек на півтора міліона лірів за згоду інжиніра, що ніколи не переступить порога венецького касина.

— **Трагічна смерть у хвилях океану.** Підчас лету з Ню Йорку до Бермуд упав до моря англійський гидроплян, 270 км. на схід від рога Мейс у стейті Ню Джерсі. На ратунок поплили кораблі і врятували 10 подорожніх з морських хвиль, які 10 годин ждали на допомогу. Залога і три члени залоги згинули.

— **Страшна смерть в копальні.** Підчас вибуху ґазів у копальні вугілля в м. Міядахо згинуло 76 вуглекопів. Дотепер видобули тіла 5-ох вуглекопів, врятували 6-ох, з того трьох ранених. Ратункова акція триває далі.

— **Резерват для залюблених.** Дирекція одного з льондонських кін діставала постійно зажалення публики про те, що залюблені пари перешкоджають оглядати у спокою висвітлювані фільми. Щоб зарадити цьому лихові дотепний директор кінотеатру призначив для залюблених окремий темний куток, відділив його від решти салі занавісою і окремою оповісткою загрозив, що залюблених, які відважилися б займати місця поза „резерватом" велить усунути зі салі. Хоча новина дуже подобалась заінтересованим, то її поза одиноким випадком не вдалося здійснити, бо решта публики запротестувала проти такого резервату й загрозила бойкотом підприємства.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішн.м числом, якими просимо надсилати передплату на лютий 1939 р.

Складанки помаранчевої краски є вільні від почтової оплати.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

✝ Посмертні згадки.

О. ВОЛОДИМИР ЯРИМОВИЧ,

парох і декан у Росільній, станиславівської дієцезії, богородчанського повіту, помер досвіта 28 грудня м. р., коли велів запрягати коні і збирався виїхати в околицю на деканальну візитацію.

О. В. Яримович уродився 1879. р. і походив із священичої родини. Його дідо о. Іван Яримович був парохом Вільхівця, бобрецького повіту, батько о. Константин презвітером Успенської церкви, опісля парохом церкви св. Петра і Павла у Львові. Покійний — це брат о. Олександра Яримовича, емер. катехита і референта Митрополичої Консисторії у Львові та д-ра Івана Яримовича, адвоката у Львові.

Парохію в Росільній, що є одною з більших і рахує понад 3.000 вірних, обняв Покійний у 1922. році і працював там аж до останньої хвилини як ревний душпастир і народній провідник, дбалий однаково про вічне, як також і дочасне щастя повіреної собі пастви. Працював у всіх місцевих українських організаціях освітньо-економічних, котрих є там кільканацять; у деяких був сам основником і головою. Був не так настоятелем, як радше добрим батьком для своїх парохіян. За свою лагідність, вирозумілість, жертвенність і готовість все хочби і всю вину взяти на себе, ніж когонебудь у вині посуджувати — здобув собі Покійний велику любов і привязання вірних. У похороні, що відбувся 30. грудня м. р. і що його провадив о. Кость Білинський, декан зі Стриганців, в окруженні сорок довколичних українських священиків, узяли участь тисячні маси народу. Виголошено кілька промов і зложено 17 вінків на домовину: від громади, від філії і читальні „Просвіти", від кружка „Рідної Школи", від кооператив та інших товариств місцевих і повітових. Серед тих вінків годиться згадати впр. вінок з написом: „Незабутньому соловієві — церковний хор". Це подяка невіджалуваному священикові за його чудовий спів.

Крім парохії осиротив Покійний дружину і сина, абсольвента Духовної Академії.

В. И. П.!

ЮРКО ЗАМОРОКА.

У Вишневі, рогатинського повіту помер 14. січня старенький селянин Юрко Заморока. Була то людина, що поза своїм працьовитим родинним життям поклала і великі заслуги для розбудження й освідомлення нашого села. Не було колись у Вишневі інтелігентів-українців, отже Покійний піднявся того труду і, хоч були великі перешкоди, заложив читальню „Просвіти" та викупив для неї дім — давню коршму, оснував кооперативу, що нині вже має і філію, кружок „С. Г." і молочарню та щиро займався тими товариствами аж до самої смерти. Крім праці над піднесенням свого села трудився також і в повіті з живими ще оо. Пеленським і Пристаєм. Величавим похороном віддячилося село свому довголітньому провідникові, неструдженому робітникові та взірцевому християнинові. В. И. П.!

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 24. І. год. 7.30 веч. „Ріголетто" опера.

Середа 25. І. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Четвер 26. І. год. 7.30 веч. „Тартюф".

П'ятниця 27. І. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Рімнородностей.

Вівторок 24, середа 25, четвер 26. І. вистави нема.

П'ятниця 27. І. год. 7.30 веч. віддчит д-ра Якова Біжельса.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

Управа театру відповідаючи на запрошення улаштовує в салях Т-ва „Просвіта" низку популярних вистав:

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:
- 24. І. Невольник.
- 25. І. Дай серцю волю.
- 26. І. Маруся Богуславка.

ЛЬВІВ-ЗАМАРСТИНІВ:
- 27. І. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ-БОГДАНІВКА:
- 28. І. Дай серцю волю.
- 29. І. Сорочинський ярмарок.
- 30. І. Пісня Бескиду.
- 31. І. Невольник.
- 1. ІІ. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
- 2. ІІ. Дай серцю волю.
- 3. ІІ. Пісня Бескиду.
- 4. ІІ. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АМПІР: „Залюблена пані".
АПОЛЬО: „Прощак у багрянниці".
АТЛЯНТИК: „Баніт".
БАЛТИК: „Верес".
ВАНДА: „За заслоною", „Невдаха".
ГРАЖИНА: „Фльоріян" Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Пригода вдвоє".
КАСІНО: Норма Ширер як „Марія Антонета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Невичане серце".
МЕТРО: „Буревій".
МІРАЖ: „Золотоволоса".
МУЗА: „Модельна", „Готель у Тиролю".
ПАКС: „Острів у вогні" та кольоровий додаток.
ПАЛЯС: „Циганка".
РАЙ: „Танго Нотурно" з Полею Негрі.
РІЯЛЬТО: „Радість життя".
РОКСІ: „Есмеральда" з Марленою Дітріх.
СВІТ: „90 хвилин постою", „Двоє з торби".
СВЯТОВИД: „Скитальці півночі", Флін і Флап як пирковці.
СТИЛЕВЕ: „Прокуратор Андреєв" та ревія.
ТОН: „Тайна вічного льокалю", „Отежо на пустині".
УТІХА: „Дочка Шангаю" та ревія.
ХИМЕРА: „Чар травневої ночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(па Марійська)
„Японія: Токіо, Кіото, Йокогама".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 24. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для школ, 8.10 Гігієна мілосна, 8.20 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Чи знаєте про сіль, яка не походить із копальні", гутірка для старших дітей, 11.15 Орхестра, сопран, з гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Популярна музика з пл., 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Взаїмна поміч у жнивах, 15.15 Радіотехнічні новинки, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Танц. музика, 17.20 „Гвет Домейко" у пятдесятліття смерти, 17.30 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова реклама, 18.15 Для села: „Птахи, приятелі хлібороба" гутірка м-ра Льовг. Германа, Народня музика з пл., 18.50 Для робітників, 19.00 Розр. концерт: орх., органи, тенор, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Мадеса" оп. на осн. Словацького, музика Михайлера, 23.05 Інформ. авд., 23.15 Закінчення програми.

Середа, 25. січня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим, оповідання, мельодії, 11.00 Для шкіл: „Про Олесю, що пішла на деревинки", 11.25 Гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симф. музика, з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.5 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для дітей: Розв'язка рисункового конкурсу „Як собі уявляєш", концерт, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Дім і школа, 16.35 Спів. ресітал Едв. Бендера в супр. форт., 17.00 Перші бої січневого повстання, 17.15 Міліярди в відпадках, 17.25 Органовий ресітал, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авд. для сільських дітей: Відповіді на листи, Львівські музеї, 18.30 Гутірка про мову, 18.40 Чи потрібні оцінки в школі, 19.00 Фрагм. з муз. комедії „На хвилях етеру", 19.40 Легка і танц. музика, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Вечір Бой-Желенського, 22.05 Танц. музика з пл., 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Четвер, 26. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна муз. з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 На два і на три, муз. поранок для вселюдних шкіл, 11.25 Марші та вальси, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клопоти та ради: Циклямон вінне, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Про закордонну торговлю, гутірка для ліцеальної молоді, 16.40 Форт., 17.00 Із досвідів і метод суспільної праці, 17.15 Концерт симфон. орх., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Висліди кляєифікації ґрунтів, Комунікати Рільн. Т-ва, Орх., 18.30 Народня музика та її вплив на артистичну музику, 19.00 Вечір І. Штравса, орх., хор, сопран, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, сніг. комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 Театр Уяви: „Завіша Чорний" драма Ю. Словацького, 22.05 Трансм. з життя, 22.10 Танц. музика з пл., 22.25 Огляд львівської літер. критики, 22.35 „Теребовля" фрагм. із пов. Софії Коссак-Щуцької, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 24. січня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Улюблені мельодії, 20.10 Нар. пісні, 20.30 21.00 Симф. концерт для молоді, БІЛГОРОД 18.00 Спів, 20.00 Легка музика, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, 17.30 Скрипка, 18.30 Орх., 19.30 20.00 21.00 22.00 „Джоконда" оп. Понкієллі, ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 16.00 Орх. концерт, 18.00 18.20 Вес. авд., ДОЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.15 „Дафніс і Хльое" балет Равеля, 22.30 Соната г-дур на скр. і форт. Моцарта, ЛЯҐТІ 16.00 Легка музика, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Отельо" оп. Верді, ПРАГА 19.25 Дитячий хор, 20.00 Концерт орх. і сол., РАДІО ПАРІ 18.15 Форт. ресітал Анджеліки Моралес, 19.15 Сонати, 21.15 22.00 Комедія Віклера, РИМ 17.15 Танц. музика, 22.15 Скр. ресітал Одноповсона, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 20.00 Солісти, 20.55 Рос. романси.

Середа, 25. січня 1938.

БЕРЛІН 18.00 19.00 20.10 21.00 Вес. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 22.15 Спів, БУДАПЕШТ 12.10 Вок. концерт, 18.30 Циг. музика, 22.40 Оп. орх., ВІДЕНЬ 13.15 Розр. концерт, 16.00 „Кава по-віденськи" розр. концерт, 19.00 Форт., 20.10 21.00 Симф. концерт, 22.30 23.00 „Музика з Відня" розр. концерт, ЛЯЙПЦІҐ 20.10 Концерт італ. музики, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 22.15 Форт. ресітал Маріо Чекареллі, ПРАГА 15.15 Колискові пісні, 18.20 Сальон. квартет, 19.25 Нар. музика, 21.10 Симфонія ч. 2 Кареля, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 19.25 Бельгійська форт. музика, 21.15 Форт., 22.00 Розр. програма, РИМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 „Ріголетто" оп. Верді, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.15 20.00 21.00 Опера.

Четвер, 26. січня 1939.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 18.00 Веселі мельодії, 19.00 Репортаж із Греції, 20.10, 21.00 Танц. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БОРДО 21.30 „Мадам Нітуш" оп. Ерве, БРАТИСЛАВА 19.45 „Як прийде травень" оп. Душіка, БРЕСЛЯВ 20.10 „Вільний стрілець" оп. Вебера, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.30 Орх., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 15.30 Колискові пісні та казки, ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 „Горобець" оп. Бейдтса, КЕЛЬН 20.10 „Кармен" оп. Бізета, ЛЯЙПЦІҐ 15.50 Бразилія говорить, 18.20 Балади, баритон, ЛЯҐТІ 16.00 Легка музика, МІЛЯНО 17.15 Камер. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ре Гасан" оп. Гедіні, ПРАГА 17.40 Соната б-дур на скр. і форт. Моцарта, 19.25 Музика до танцю, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. муз., 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Опера, РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.15 Форт., 19.00 Орх. концерт.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ.

Львів, дня 24 січня 1939

1 кг. масла десер. бальок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол.
молоко	17—18 сот.
1 кг. яєць	1·85—1·90 зол.

Тенденція на масло зниж кова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

Радіокутик.

РАДІО ТА ЛЕТУНСТВО.

У половині грудня м. р. введено у життя від кількох місяців уже опрацьовувану британським мін. летунства, систему радіової контролі у службі пасажирських летунських ліній. Англію та північну Ірляндію поділено на 12 смуг, кожна з них має пункти радіової комунікації з літаками. Таким чином літаки мають запевнену безпеку та відповідний напрямок летів. Полуднева мережа охоплює англьо-норманські острови та деякі пункти французького побережжя.

ДОБРА РАДА ДЛЯ СЛУХАЧІВ.

Радіовисильня Радіо-Парі від деякого часу використовує короткі перерви між авдиціями та уділює своїм слухачам цінні ради напр. „Не наставляй приймача за голосно, тому що це деформує музику. Пригадь ти не глухий". Або „Чому тримаєш відкритим приймач цілий день, хоча сам не слухаєш. Мусиш знати що це дуже мучить. А передовсім притуплює твою слухову вражливість".

НОВА СЛОВАЦЬКА РАДІОСТАЦІЯ.

Словацький уряд затвердив проєкт будови помічничої радіостації в околицях Пішан. Ця нова радіостанція трансмітуватиме програми з Братислави.

НІМЕЦЬКІ АВДИЦІЇ В БРАТИСЛАВІ.

Директор чесько-словацького радіофонічного тов. „Радіожурнал" проф. Рупельт виголосив недавно у німецькій та словацькій мові промову, яка інавгурувала німецькі авдиції з братиславської радіостанції, для німців з Карпатської України. Проф. Емеріхи, представник німців з Карпатської України, подякував директорові „Радіожурналь" за його промову, заявляючи, що німці Карпатської України звертимуть на увагу у своїх авдиціях не тільки німецькі, але також загально-слов'янські культурні інтереси. Потім відчитано промову держ. секретаря Карманіна, який м. ін. заявив: „Хочемо доказати, що багатства цілого культурного життя на просторі Карпатської України належать не тільки до меншостей. Тому і сьогодні хочемо творити власні карпатсько-німецькі культурні вартости".

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . зол. 0.15
купно, продаж, винайми і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. ...

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.